

विश्वासीहरूको निम्ति लेखिएको
पवित्र बाइबलको टिप्पणी

दानियलको पुस्तकको टिप्पणी

विलियम म्याक डोनाल्ड

Title of the English Original:

Believer's Bible Commentary by William MacDonald

Indian Publisher of the English Original:

Authentic Media, Medchal Road, Suchitra Junction, Secunderabad – 500 067, India

ISBN of the English Original: ISBN 9789381905593

Copyright of the English Original: © 1995 by Christian Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Copyright of the Nepali translation: © 2017 by Christian Mission in Many Lands, , Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Publisher of the Nepali translation:

जीवन मार्ग प्रकाशन

पी.ओ. बक्स नं. २३

पी.ओ. कालिम्पोङ्ग - ७३४३०१

दार्जीलिङ्ग, पश्चिम बंगाल

भारत

Please visit our webpage for additional literature.

These publications are available as pdf files from:

www.nbcinepal.org

or write to: nbcinepal@gmail.com

दानियलको पुस्तकको भूमिका

‘म यस कुरामा जोड दिन चाहन्छु, कि यी भविष्यवक्ता दानियल ख्रीष्टको विषयमा जति स्पष्ट बोले, त्यति स्पष्ट अरू भविष्यवक्ताहरूमध्ये कोही पनि बोलेनन् । किनकि उनले ख्रीष्ट आउनुहुनेछ भन्ने कुरा घोषणा गरे, जुन कुरा अरू भविष्यवक्ताहरूले पनि भविष्यवाणी गरे; यति मात्र होइन, तर यसको साथै उनले ख्रीष्ट कहिले आउनुहुनेछ, यसको सठीक समय समेत बताए । अनि उनले क्रमबद्ध तरिकाले यस घटनासित सम्बन्धित सबै राजाहरूलाई पेश गरे, ख्रीष्टको आगमनसम्म कति वर्ष लाग्नेछ, यसको ठीक सङ्ख्या बताए, र भावी घटनाहरूका सङ्केतहरू के-के हुन्, सो सुस्पष्ट रूपले पूर्वघोषणा गरे ।’

श्री जेरोम (इस्वी संवत् ३४७-४२०)

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

मेरो विचारमा, पुरानो नियममा दानियलको पुस्तक सबैभन्दा आकर्षक, मनमोहक पुस्तक हो, अनि सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण पुस्तकहरूमध्ये एक पनि हो । यस पुस्तकमा प्रस्तुत गरिएका दुरुस्त-दुरुस्त भविष्यवाणीहरू, मसीहको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू र दानियल र उनका साथीहरूमा कसरी एउटा पतित विश्वधर्मको वातावरणमा त्यसबाट सुस्पष्ट रूपले अलग बसिन्छ, सो प्रेरणादायक उदाहरण पाएको कारणले दानियलको पुस्तक तर्कवादी र आफ्नो अविश्वासमा अडिग रहने विद्वानहरूको आक्रमणमा परेको छ; यसमा शङ्का छैन । यसकारण शास्त्रसम्मत बाइबल-विद्वान् सर रोबर्ट एन्डरसनले आफ्ना किताबहरूमध्ये एउटाको शीर्षक ‘डेनिएल इन ड क्रिटिक्स डेन’ अर्थात् ‘दानियलको पुस्तक छिद्रन्वेषीरूपी सिंहहरूको खोरमा परेको’ राखेकोमा कुनै अचम्मको कुरा होइन ।

यस पुस्तकमाथिको प्रमुख हमला यस प्रकारको छ: यो पुस्तकचाहिँ ख्रीष्टपूर्व छैटौँ शताब्दीमा जिएका दानियल नामक भविष्य-वक्ताको रचना होइन – तर यो धारणा शास्त्र-सम्मत यहूदी र इसाईहरूले अपनाएको धारणा हो – तर ख्रीष्टपूर्व दोस्रो शताब्दीमा जिएका अज्ञात लेखकको रचना हो, जसले विशेष गरी एघार अध्यायमा त्यहाँको इतिहासको वर्णन भविष्यवाणीको शैलीमा प्रस्तुत गरे अरे ।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

‘दानियल यस पुस्तकका लेखक हुन्’ भन्ने परम्परागत धारणा धेरैजनाले अस्वीकार गरेका हुनाले हामीले प्रायः अरू पुस्तकहरूको विषयमा गरेको भन्दा दानियलको पुस्तकको विस्तृत भूमिका यहाँ प्रस्तुत गर्छौं; किनकि यस महान् पुस्तकको विषयमा ख्रीष्ट-विश्वासी-हरूको ज्ञानको जग बलियो गरी बसालिएको हुनुपर्छ; यो अति महत्त्वपूर्ण छ ।

दानियल एकजना वास्तविक भविष्यवक्ता थिए, जसलाई परमेश्वरले संसारका अन्यजाति

साम्राज्यहरू र मसीहको आगमनको विषयमा विस्तृत दर्शनहरू प्रदान गर्नुभयो; यस परम्परागत धारणामाथि गोलाबारुद चलाएर इस्वी संवत् तेस्रो शताब्दीमा टायरका ख्रीष्ट-विरोधी दर्शनशास्त्री पोर्फूरीले यो धारणा प्रहार गरे। अनि सत्रौं शताब्दीमा केही यहूदीहरूले तिनका तर्कहरू अपनाए, अनि त्यसपछि अठारौं शताब्दीमा र त्यसदेखि यताका शताब्दीहरूमा तिनका तर्कहरूले इसाईजगत्मा पनि प्रवेश हुन पाए। तर्कवाद फैलिएर जाँदा दुवै कट्टर र फिका उदारवादीहरूका दलहरूमा तिनका यी विचारहरू अभै विकसित हुँदै गए, र तिनीहरूको बीचमा बढी मान्यता पाए।

यस विषयमा श्री मेरिल एफ. उङ्गरले यसो लेखेका छन्:

‘साहित्य विश्लेषण गर्ने आधुनिक समीक्षा-शास्त्रले दानियलको पुस्तक मक्काबीहरूको जमानाको पारेर यसको लेखे मिति लगभग ख्रीष्टपूर्व १६७ सालमा स्थापित गरेको छ र “दानियल यस पुस्तकको लेखक हुन्” भन्ने परम्परागत धारणा सरासर अस्वीकार गरेको छ; तिनीहरूको उपलब्धि यति हो, जसमा तिनीहरू निश्चित छन्। तर तिनीहरूका तर्क-हरूको विषयमा याद रहोस्: यी विचारहरू सत्य प्रतीत भएका हेत्वाभास र पुष्टि नभएका अनुमान-मालाहरूमाथि स्थापित गरिएका छन्।’^{१)}

‘दानियल यस पुस्तकका लेखक हुन्’ भन्ने धारणाको विरोधमा लगाइएका मुख्य आरोपहरू जाँचपडताल गर्नुभन्दा अघि हामी यहाँ यस धारणाको विषयमा केही सकारात्मक प्रमाण-हरू पेश गर्छौं।

क) हाम्रा प्रभु येशू ख्रीष्टले मत्ती २४:१५ पदमा दानियलको पुस्तकबाट उद्धृत गर्नुभयो र यसको लेखक दानियल हुन् भन्ने कुरा पुष्टि गर्नुभयो। अनि एक भक्त ख्रीष्ट-विश्वासीको निम्ति योबाहेक

अरु कुनै प्रमाण चाहिँदैन; उसको निम्ति यो काफी छ।

ख) यस पुस्तकमा मक्काबीहरूको जमानाको प्यालेस्टाइनको रङ्गरसको गन्ध छैन; तर यो पुस्तक प्राचीन बेबिलोन र मादी-फारसका प्रथाहरू र रङ्गढङ्गले पूर्ण छ।

ग) सयौं वर्षहरूदेखि यहूदी र इसाई-हरूले यस पुस्तकबाट आत्मिक लाभ र आशिष उठाए। ठिक्कै छ, हामी मानि-लिन्छौं, परमेश्वरको आत्माको प्रेरणाले नलेखिएका कतिपय पुस्तकहरूको विषयमा उक्त कुरा पनि सत्य ठहरिएला। तर दानियलको पुस्तकमा पवित्र आत्माको यति शक्तिशाली प्रकाश छ; यसकारण यो पुस्तक एउटा जालसाजी रचना कसरी हुन सक्छ त? अहँ, यो कुरा अलिकति पनि मेल खाँदैन।

घ) ‘कुम्रान’ नामक ओडारहरूमध्ये प्रथम गुफामा फेला परेको दानियलको पुस्तकको एउटा पाण्डुलिपि छ, जसको प्रतिलिपिचाहिँ कि त मक्काबीहरूको जमानामै, कि त त्योभन्दा अघि तयार गरिएको मानिन्छ; यसो हो भने, यस तथ्यले यसको मूललेख त्यो पाण्डुलिपि-भन्दा अभै पुरानो हुनुपर्छ भन्ने माग गर्छ।

आउनुहोस्, हामी दानियलको विशुद्ध रचनाको विरोधमा उठाइएका तीनवटा तर्कहरू हेर्दै जाऔं: यस पुस्तकमा प्रयोग गरिएको भाषाको विषयमा उठेको तर्क, यसको ऐतिहासिक तर्क र यसको ईश्वरशास्त्रीय तर्क।

क) यस पुस्तकमा प्रयोग गरिएको भाषाको दृष्टिकोणबाट उठेको तर्क यस प्रकारको छ: दानियलको पुस्तक ख्रीष्टपूर्व छैटौं शताब्दीमा लेखिएको हुन सक्दैन; किनभने यस पुस्तकमा कति फारसी र ग्रीक शब्दहरू प्रयोग गरिएका छन्, अनि यो पुस्तक लेख्दा जुन अरमी भाषा

चलाइएको थियो, त्यो अरमी भाषा पछिको समयमा चल्ती हुने प्रकारको हो रे ।

यस तर्कको विरुद्धमा हाम्रो जवाफ यस प्रकारको छः

अ) मादी-फारसको समयसम्म अर्थात् ख्रीष्टपूर्व ५३० सालसम्म बाँचेर सेवारत भएका दानियलले फारसी शब्दहरू प्रयोग किन नगर्ने त ? उनको लेखमा फारसी शब्दहरू पाइएको तथ्यले उदारवादीहरूको तर्क काट्छ र भन्नु बढी यसको ठीक विपरीत कुरा सत्य साबित भएको सङ्केत दिन्छ । किनकि दोस्रो शताब्दीमा प्यालेस्टाइनमा फारसी भाषा जात्रे कुनै जालसाजलाई भेटाउने कुरा एकदम कम सम्भव भएको देखिन्छ ।

आ) अब दानियलको पुस्तकमा प्रयोग गरिएका ग्रीक शब्दहरूको कुरा आयोः यस विषयमा बाइबल-विद्यार्थीहरू तीनछक परेका छन्; किनकि कति हाँसउठ्ठो कुरा, दानियलको पुस्तकमा ग्रीक शब्दहरू तीनवटा मात्र छन् ! अनि यी तीनै शब्दहरू बाजाहरूका नाम हुन् । अनि यो एउटा सुपरिचित तथ्य हो, कि कुनै एक संस्कृतिका चीजबीजहरूका नामहरू प्रायः अरू भाषाहरूमा सरिहाल्दा रहेछन्; यसको निम्ति एउटा संस्कृतिले अर्को संस्कृतिसित धेरै सम्बन्ध राख्नुपर्दैन । हो, जुन बेलामा दानियलले यो पुस्तक लेखे, त्यस बेलामा ग्रीस साम्राज्य अझै पनि भविष्यको कुरा थियो, तर ग्रीक संस्कृति र सृजनाशीलता अधिबाट प्राचीन संसारभरि फैलिसकेको थियो ।

इ) अनि दानिएलले प्रयोग गरेको अरमी भाषाको विषयमा हामीले बढी चर्चा गर्नुपर्दैन; किनकि यस विषयमा कुरा यस्तो छः भाषाविद श्री एड्वार्ड कुचेरले प्रमाणित गरिसके, कि दानिएलको पुस्तकमा प्रयोग

गरिएको अरमी भाषा वास्तवमा दानियल जिएको बेबिलोन र मादी-फारसका साम्राज्यहरूको अवधिको भाषा हुँदो रहेछ ।

ख) ऐतिहासिक तर्कः दानियलको पुस्तकको लेखकको विषयमा 'दानियल यस पुस्तकका लेखक हुन्' भनेर जुन शास्त्रसम्मत धारणा छ, त्यस धारणाको विरुद्धमा उठाइएका ऐतिहासिक तर्कहरू यस प्रकारका छन्ः यहूदीहरूले दानियलको पुस्तक 'भविष्य-वक्ताहरू' नामक खण्डमा होइन, तर पुरानो नियमको तेस्रो खण्डमा हाले, जुन खण्डको नाम हिब्रू भाषामा 'लेखहरू' हो; किनभने दानियलले आफ्नो पुस्तक लेखेको बेलामा 'कानुन' मानिएको त्यस ग्रन्थ-सूचिको 'भविष्यवक्ताहरू' नामक खण्ड बन्द भइ-सकेको थियो अरे ।

यस तर्कको बारेमा हाम्रो जवाफ यस प्रकारको छः

अ) यस विषयमा कुरा सरल हुन जान्छ, जब हामी याद गर्छौं, कि दानियलको सेवकाई भविष्यवाणी गर्ने सेवकाई भए पनि उनको बोलावट भविष्य-वक्ताको बोलावट थिएन । बोलावटअनुसार उनी एक राजनेता थिए । यसकारण भविष्यवक्ताको बोलावट भएका यशैया, यर्मिया आदि भविष्यवक्ताहरूमा उनी गाभिएनन् ।

आ) दानियलको पुस्तकको मौलिकताको विषयमा विभिन्न तथाकथित ऐतिहासिक समस्याहरू पेश गरिएका छन्, तर चरित्रवान्, इमानदार शास्त्रसम्मत विद्वान्हरूले यी भनाउँदा समस्याहरूको विषयमा समझले युक्त जवाफहरू दिएका छन् । पाठकहरूको बीचमा जस-जसले यसको विषयमा अझ बढी जानकारी पाउन चाहनुहुन्छ, तपाईंहरूको निम्ति म यहाँ निम्न लेखकहरूलाई सिफारिस गर्छु, जसले यस

विषयमा लेखेका छन्, जस्तै: श्री रोबर्ट डिक विल्सन, श्री चार्ल्स बट्फ्लावर, श्री जोन एफ. वाल्भोर्ड, श्री आर. के. ह्यारिसन र श्री ग्लीसन आर्चर ।

ग) ईश्वरशास्त्रीय तर्क: अनि दानियलको विरुद्धमा उठेको ईश्वरशास्त्रीय तर्क के हो भने, यस पुस्तकमा स्वर्गदूतहरूको विषयमा, परलोकको जीवन अर्थात् पुनरुत्थानको विषयमा र मसीहको विषयमा धेरै विकसित विचारहरू पेश गरिएका छन् । तर यस प्रकारको धारणाचाहिँ धर्ममा पनि विकास-वादको सिद्धान्त लागू गरेकोबाट आएको हो । यसको सिलसिलामा उदारवादी विद्वान् श्री आर. फैफरको कुरा सुनौं, जसले Old Testament Introduction नामक पुस्तकमा, पृष्ठ ७५५ मा लेखेका छन्, कि अलौकिकताको विरोधमा प्रतिकूल पूर्व-धारणाबाट यस प्रकारका बनावटी तर्कहरू उठेका हुन् । अरू केही इमानदार उदारवादी विद्वान्हरू पनि छन्, जसले तिनले त्यहाँ लेखेको यही कुरा मानिलिएका छन् । दानिएलको पुस्तकमा धेरै आश्चर्यकर्महरू छन् र धेरै दुरुस्त भविष्यवाणीहरू पनि छन्, अनि यो कुरा बाइबलको विश्लेषण गर्ने दिमागी तर्कवादी समीक्षा-शास्त्रले सहन सक्दैन । अनि जसरी भविष्यवक्ता दानियल कुनै हानि नलागीकन सिंहहरूको खोरबाट उम्के, त्यसरी नै हामी ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको दिमाग र हृदयमा दानियलको भविष्यवाणी पनि 'छिद्र-चेषीरूपी सिंहहरूको खोर'बाट कुनै हानि नलागीकन उम्कन्छ नै ।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

विद्वान्हरूको कुरा सुन्नु हो भने, दानियलको पुस्तकको लेखे मिति ख्रीष्टपूर्व छैटौं शताब्दीदेखि दोस्रो शताब्दीसम्म राखिएको पाइन्छ । प्रायः सबै उदारवादीहरू र तिनी-

हरूका प्रशंसकहरूले यो पुस्तक मक्काबीहरूको जमानाको रचना ठानेर यसको लेखे मिति दोस्रो शताब्दीमा पारिहाल्छन् । तिनीहरूको सामान्य विचार के हो भने, एन्टिओकस एपिफानेसले यहुदीहरूको डरलाग्दो विरोध गर्दा बढीभन्दा बढी अत्याचार गरेको बेलामा यो पुस्तक तिनीहरूलाई प्रोत्साहन दिने हेतुले लेखियो अरे ।

तर यस्ता मानिसहरू पनि छन्, जसले विश्वास गर्छन्, कि परमेश्वरले ग्रीस र रोमजस्ता अभै पनि नचिनिएका, ओभेलमा रहेका राज्यहरूको विषयमा सामान्य भविष्यवाणीहरू दिनाको साथै दानियल एघार अध्यायमा ग्रीस राज्यको जमानामा के-के घटनाहरू घट्नेछन्, यसको विषयमा शताब्दीहरू अघि सानातिना बेलीविस्तारहरू पनि लेख्न लाउन सक्नुहुन्छ । तिनीहरूको निम्ति दानियलले छैटौं शताब्दीमा, अँ, हुन सक्छ, लगभग ख्रीष्टपूर्व ५३० सालतिर आफ्नो भविष्यवाणी लेखे भन्ने शास्त्रसम्मत धारणा ग्रहण गर्न गाह्ने छैन ।

श्री मेरिल एफ. उङ्गरले के देखाएका छन् भने, यी आलोचकहरूले दानियलको पुस्तकको लेखे मिति ख्रीष्टपूर्व दोस्रो शताब्दीमा पारे पनि तिनीहरूले खास कुरा टार्न सकेका छैनन् । किनकि यो सत्यता अचूक छ: सर्वज्ञानी परमेश्वर भविष्य पूरा जान्नुहुन्छ र हुन आउने कुराहरूसित सुपरिचित हुनुहुन्छ । यस सम्बन्धमा तिनले यसो लेखेका छन्:

‘ठीक छ, मानौं दानियलको पुस्तकको रचनाको विषयमा यसको लेखे मिति ख्रीष्टपूर्व दोस्रो शताब्दी सठीक ठहरिएला; यसो भए पनि हामीले याद गर्नुपर्छ, कि दानियलको भविष्यवाणीले भविष्यको विषयमा यस्तो पूर्वज्ञान प्रस्तुत गर्छ, जुन पूर्वज्ञानको एकमात्र हेतु परमेश्वरको आत्माको प्रेरणा हुन सक्छ ।’²⁾

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

यस पुस्तकका लेखक र यसको लेक्ने मितिको विषयमा हामी शास्त्रसम्मत दृष्टिकोण अपनाउँछौं; यसकारण हामी विश्वास गर्छौं, कि यहीयाकिम यहूदाका राजा भएको बेलामा लगभग ख्रीष्टपूर्व ६०४ सालमा राजा नबूकदनेस्सरले बुद्धिमान् र सुन्दर यहूदी युवकहरूलाई कैद गरेर बेबिलोनमा लगे; अनि तिनीहरूमध्ये दानियल पनि एक थिए। उनको नामको अर्थ 'परमेश्वर मेरो न्यायकर्ता हुनुहुन्छ' हो। अनि उनको चरित्र र उनको व्यवहार यस नामको पूरा योग्य थियो।

दानियल पदअनुसार राजनेता थिए, र दुवै राजा नबूकदनेस्सर र राजा बेल-शज्जरको राजसभामा उनी उच्च पदाधिकारी थिए। अनि जब मादी-फारसले बेबिलोनलाई जित्यो, तब राजा दाराको अधीनतामा दानियल तीनजना अधिपतिहरूमध्ये प्रथम थिए। उनी राजा कोरेसको अधीनस्थ पनि सेवारत थिए। अनि हामीले अधि भनिसक्यौं: अनि सायद यही कारणले हिब्रू पुरानो नियममा दानियलको पुस्तक 'लेखहरू' भन्ने खण्डमा हालियो होला, तर अङ्ग्रेजी बाइबलहरूमा यो पुस्तक 'भविष्यवक्ताहरू'को खण्डमा राखिएको छ।

तर दानियलको सेवकाई भविष्यवक्ताको सेवकाई थियो; अनि यो कुरा हाम्रा प्रभु येशूले पुष्टि गर्नुभयो, किनभने उहाँले उनलाई भविष्यवक्ता भन्नुभयो (मती २४:१५ र मर्कूस १३:१४)। तब दानियललाई हामी कुन

प्रकारले हेरे ठीक होला ? उनी ती मानिस-हरूजस्तै थिए, जसको जागिर छ, र पनि जसले बाइबल-अध्ययन गराउन र प्रचार गर्न धेरै समय दिन्छन्। उदाहरणको निम्ति हामी यहाँ इस्वी संवत् १८४१-१९१८ सालमा जिएका सर रोबर्ट एन्डरसनलाई दिन्छौं, जो आफै पनि दानियलको भविष्यवाणीका एक विद्वान् थिए; तिनी रानी विक्टोरियाको युगको अन्ततिर स्कोटल्याण्ड यार्डको आपराधिक अनुसन्धान-विभागको प्रधान थिए, र पनि चारैतिर बाइबल सम्बन्धी तिनको आशिषित सेवकाई थियो।^{३)}

दानियलको पुस्तक प्रायः अन्यजाति विश्व साम्राज्यहरूसँग सम्बन्धित भएको हुनाले दानियल २:४ पददेखि सात अध्यायसम्म यो पुस्तक अरमी भाषामा लेखिएकोमा हामीलाई अचम्म लाग्दैन। हिब्रूसित सम्बन्धित यो अरमी भाषा एउटा अन्यजातीय भाषा थियो, र दानियलको समयमा अन्तराष्ट्रिय व्यवहारमा चारैतिर प्रयोग गरिएको चलती भाषा थियो, आजभोलिको अङ्ग्रेजी भाषाजस्तै। अनि केही विद्वान्हरू छन्, जसले दानियलको भविष्यवाणीको रूपरेखा यसको भाषामा भएका हेरफेरहरूअनुसार गर्दा रहेछन्।

दानियलको पुस्तकका सामग्रीहरू यस प्रकारका छन्: दानियलको पुस्तकको एक अध्यायदेखि छ अध्यायसम्म प्रायः वृत्तान्तहरू छन्, जसको बीचमा भविष्यवाणीआत्मक विषयहरू राखिएका छन्। अनि छ अध्याय-देखि बाह्र अध्यायसम्म प्रायः भविष्यवाणीहरू छन्, जसको बीचमा कताकतै वृत्तान्तहरू हालिएका छन्।

रूपरेखा:

- खण्ड १) दानियल १: दानियल र उनका साथीहरूको सुदृढ़ विश्वासयोग्यता
- खण्ड २) दानियल २: बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले चारवटा धातुले बनेको एउटा ठूलो मूर्तिको विषयमा देखेको दर्शन
- खण्ड ३) दानियल ३: राजा नबूकदनेस्सरको सुनको मूर्ति र आगोको भट्टी
- खण्ड ४) दानियल ४: राजा नबूकदनेस्सरले एउटा ठूलो रूखको विषयमा एउटा सपना देखे, जुन रूखचाहिँ काटियो, र यस सपनाको अर्थ
- खण्ड ५) दानियल ५: राजा बेल-शज्जरको विनाश भित्ताको लेखले पूर्वजानकारी दिएको
- खण्ड ६) दानियल ६: मादीका राजा दाराको उर्दी र सिंहहरूको खोर
- खण्ड ७) दानियल ७: दानियलले चारवटा पशुहरूको विषयमा देखेको सपना, जुन पशुहरूले संसारका चारवटा साम्राज्यहरू चित्रण गर्छन्
- खण्ड ८) दानियल ८: दानियलले मादी-फरासरूपी साँढ-भेडा र ग्रीसरूपी बोकाको विषयमा देखेको दर्शन
- खण्ड ९) दानियल ९: सत्तरी हप्ताको बारेमा दानियलले देखेको दर्शन, जुन सत्तरी हप्तामा अन्यजातिहरूले प्रभुत्व गर्छन्
- खण्ड १०) दानियल १०: परमेश्वरको महिमाको दर्शन, जुन दर्शनले आउन लागेका घटनाहरूको रूपरेखा दिन्छ
- खण्ड ११) दानियल ११:१-३५: नजिकको भविष्यको विषयमा दिइएका भविष्यवाणीहरू
- क) दानियल ११:१-३: ग्रीस देश मादी-फारसमाथि विजयी भएको
- ख) दानियल ११:४-३५: ग्रीस साम्राज्य टुक्रिएको
- अ) दानियल ११:४-२०: मिस्र देश र सिरियाको बीचका लडाइँहरू
- आ) दानियल ११:२१-३५: दुष्ट एन्टिओकस एपिफानेसको शासन
- खण्ड १२) दानियल ११:३६-१२:१३: टाढा भविष्यको विषयमा गरिएका भविष्यवाणीहरू
- क) दानियल ११:३६-४६: ख्रीष्ट-विरोधी
- ख) दानियल १२: महासङ्कष्ट

दानियलको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

दानियल १:

दानियल र उनका साथीहरूको सुदृढ़ विश्वासयोग्यता

दानियल १:१-७: यहाँको दृश्यस्थल बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरको राजदरबार हो; अनि समयचाहिँ यहोयाकिमको शासन-कालको तेस्रो वर्ष भएको थियो, जुन वर्षमा नबूकदनेस्सरले यरूशलेम आक्रमण गरेका थिए। त्यस घटनापछि राजा नबूकदनेस्सरले केही यहूदी युवाहरूलाई तयार गर्ने आदेश दिए; तिनीहरू बुद्धि र ज्ञान भएका मानिस-हरूको रूपमा तिनको सेवा गर्नु थियो। यी युवकहरूमध्ये दानियल, हनन्याह, मिशाएल र अजर्याह थिए। तिनीहरूका कल्दी नामहरू बेल्त-शज्जर, शद्रक, मेशक र अबेद-नेगो भए। यसको तयारीमा तिनीहरूले राजाको स्वादिष्ट भोजन खानु र तिनको दाखमद्य पिउनुचाहिँ एक भाग थियो। हुन सक्छ, यी खानेकुराहरूमध्ये केही थोक थिए होलान्, जुनचाहिँ पुरानो नियमको व्यवस्थाअनुसार

अशुद्ध थिए कि, अथवा यी खानेकुराहरू मूर्तिहरूलाई चढाइएको प्रसाद पो थिए कि ?

दानियल १:१ र यर्मिया २५:१ पदको बीचमा अमेल भएको देखिन्छ। किनकि दानियल १:१ पदमा नबूकदनेस्सरले यहोयाकिमको शासनकालको तेस्रो वर्षमा यरूशलेम घेरामा हालेको बताइएको छ। तर यर्मिया २५:१ पदमा यहोयाकिमको चौथो वर्षचाहिँ नबूकदनेस्सरको पहिलो वर्ष थियो भनेर लेखिएको छ। हुन सक्छ, यहूदी गणना र बेबिलोनी गणनाको बीचमा भएको भिन्नता यसको मूलकारण थियो होला।

दानियल १:८-१२: दानियलले शिष्टता-पूर्वक ती राजकीय खानेकुराहरू खान इन्कार गरे। उनले 'म र मेरा साथीहरूले सागसब्जी खान र साधारण पानी पिउन पाऔँ' भनेर अनुरोध गरे। तर नपुंसकहरूका प्रधान अश्वपनज न यहूदीहरूका चलनहरू, न ता तिनीहरूका परमेश्वरसित परिचित थिए; यसकारण यिनी उनको यस विचारदेखि डराए र विचलित भए; यसैले यिनले आफ्नो आपत्ति जनाए; किनकि यो योजना विफल भएको भए यसको दोष यिनको थोप्लामाथि आइ-पर्नेथियो। अन्तिम आएर यिनी तिनीहरूको निम्ति जिम्मेवार थिए।

दानियल १:१३-२१: तर अन्तमा दानियलको अनुरोध स्वीकार गरियो। दस दिने परीक्षणकालको अन्तमा तिनीहरू राजाको भोजन खाने सबै जवानहरूभन्दा मोटा देखा

परे। अनि जब राजाले तिनीहरूको निम्ति निर्धारित गरेको समय पूरा भयो, तब तिनीहरू तिनको सामु खडा भए र बेबिलोनका सबै ज्ञानी मानिसहरूभन्दा दस गुणा उत्तम साबित भए; यसकारण राजाले तिनीहरूलाई स्वीकार गरे। परमेश्वरले आफ्नो अनुग्रहमा तिनीहरूलाई ज्ञान, सब प्रकारको विद्याको सम्बन्धमा निपुणता र बुद्धि दिनुभयो; अनि उहाँले दानियललाई सबै दर्शनहरू र सपनाहरू बुझ्न समर्पक दिनुभयो (१:१७)।

खण्ड २

दानियल २:

बेबिलोनका राजा नबूकदनेस्सरले चारवटा धातुले बनेको एउटा ठूलो मूर्तिको विषयमा देखेको दर्शन

दानियल २:१-१३: राजा नबूकदनेस्सरले एउटा सपना देखे, जसको अर्थ बेबिलोनका ज्योतिषीहरूले खोलिदिएको मात्र होइन, तर उनीहरूबाट यस सपनाको खास विषय के थियो, सो समेत जान्न चाहे — उनीहरूको निम्ति यो अनुरोध पूरा गर्न कति गाह्रो थियो, अँ, असम्भव थियो। तिनका सबै ज्ञानी कल्दी मानिसहरूले तिनलाई यो सपना र यसको अर्थ बताउन सकेनन्; यसकारण तिनले रिसमा भट्टै एउटा गम्भीर निर्णय लिए: उनले बाबेलका सबै बुद्धिमान् मानिसहरूलाई — दानियल र उनका साथीहरूलाई लगायत — नाश गर्ने आज्ञा दिए।

दानियल २:१४-३०: प्रार्थनाको उत्तरमा दानियलले रातको दर्शनमा परमप्रभुबाट नबूकदनेस्सरको सपना र यसको अर्थ के थियो, सो थाहा गरे। धन्यवाद चढाउँदा दानियलले स्वर्गका परमेश्वरलाई धन्यको भने; धन्यवादी भई उनले प्रशंसाको कति सुन्दर प्रार्थना चढाए! त्यसपछि उनी अर्योककहाँ यस हेतुले गए, कि तिनले बेबिलोनका बुद्धिमान् मानिसहरूको मृत्युदण्ड दिने कार्य बन्द गरून्। अनि अर्योकले उनलाई राजाको सामु ल्याए, र दानियलले 'स्वर्गमा एउटा परमेश्वर हुनुहुन्छ, जसले रहस्यहरू प्रकट गर्नुहुन्छ' भनेर रहस्य जान्ने आफ्नो दिव्य स्रोत के थियो, सो प्रकट गरिदिए।

दानियल २:३१-३५: त्यसपछि दानियलले राजालाई तिनले देखेको सपना बताए; किनकि तिनले एउटा विशाल, प्रतापी मूर्ति देखेका थिए, जसको रूप भयानक थियो। त्यस मूर्तिको टाउको उत्तम सुनको थियो, त्यसको छाती र त्यसका पाखुराहरू चाँदीका थिए, त्यसको पेट र त्यसका त्रिप्राहरू पित्तलका थिए, त्यसका खुट्टाहरू फलामका थिए, र त्यसका पाउहरूचाहिँ आधा फलामका र आधा माटोका थिए। अनि नबूकदनेस्सरले हेरिरहँदा कसैको हातविना काटिएको एउटा ढुङ्गाले त्यो मूर्ति हिकार्ए टुक्रा-टुक्रा पास्‍यो अनि जुन ढुङ्गाले त्यो मूर्ति हिकार्‍यो, त्यो ढुङ्गा एउटा ठूलो पहाड बन्यो, र यसले सारा पृथ्वी भरिदियो।

दानियल २:३६-४५: यस सपनाको अर्थ यस प्रकारको छ: त्यस मूर्तिले चारवटा अन्यजाति साम्राज्यहरू सङ्केत गर्छ, जुन साम्राज्यहरूले संसारमाथि प्रभुत्व गर्नेछन् र यहूदीहरूमाथि शासन गर्नेछन्। अनि अठ्ठीस पदअनुसार नबूकदनेस्सरचाहिँ बेबिलोनका सम्राट भईकन त्यस मूर्तिको सुनको शिर थिए। अनि फारसको राज्यचाहिँ त्यसका चाँदीका

पाखुराहरू थियो, जसको एउटा पाखुराले मादी र जसको अर्को पाखुराले फारसलाई सङ्केत गर्छ। अनि तेस्रो साम्राज्य ग्रीस देश थियो, त्यस मूर्तिको पेट र त्यसका तिघ्राहरू थियो। अनि रोमी साम्राज्यचाहिँ त्यसका फलामका दुईवटा खुट्टाहरू थियो, जसको एउटा खुट्टाले त्यस राज्यको पूर्वीय भाग र जसको अर्को खुट्टाले त्यस राज्यको पश्चिमी भाग सङ्केत गर्छ। आधा फलाम र आधा चिम्ते माटो भएका पाउहरूले पुनर्जागृत भएको रोमी साम्राज्य चित्रण गर्छन्; त्यसका पाउका दसवटा औंलाहरूले दसवटा राज्यहरू सङ्केत गर्छन्। तपाईंले यी चारवटा धातुहरूमा माथिदेखि तलसम्म मूल्य घटेको, तर शक्ति बढेको याद गर्नुहोला। केवल आधा फलाम र आधा माटो भएका पाउहरू यसबाट बाहेक हुन्छन्। अनि तपाईंले यस कुरामाथि पनि ध्यान दिनुहोला, कि मानिसको दृष्टिमा ती साम्राज्यहरू मूल्यवान् धातुहरू थिए भने, परमेश्वरले ती राज्यहरू जङ्गली पशुहरूको रूपमा देख्नुहुन्छ (दानियल ७)। अनि प्रभु येशू कसैको हातविना काटिएको त्यो ढुङ्गा हुनुहुन्छ। किनकि उहाँले चारवटा साम्राज्यहरू नष्ट गर्नुहुनेछ र सारा पृथ्वीमाथि राज्य गर्नुहुनेछ; अनि उहाँको अनन्त राज्य सदा-सर्वदा स्थिर रहिरहनेछ।

दानियल २:४६-४९: अनि जब राजा नबूकदनेस्सरले दानियलको बुद्धिको वचन सुने, तब तिनले उनलाई बाबेलको सम्पूर्ण प्रान्तको मुख्य शासक तुल्याउनुको साथै बेबिलोनका सबै ज्ञानी मानिसहरूमाथि राज्यपालहरूको प्रधान बनाए। अनि उनका तीनजना साथीहरू उनलाई साथ दिने उप-मन्त्रीहरू भए।

खण्ड ३

दानियल ३:

राजा नबूकदनेस्सरको सुनको मूर्ति र आगोको भट्टी

दानियल ३:१-७: राजा नबूकदनेस्सरले नब्बे फिट अग्लो सुनको मूर्ति बनाए र दुराको मैदानमा खडा गरे। त्यसपछि तिनले यसो भन्ने आज्ञा गरे: ‘जब मानिसहरूले सिङ, बाँसुरी, वीणा, सारङ्गी, सितार र सबै किसिमका बाजाहरूको सङ्गीतको धुन सुन्छन्, तब सबै मानिसहरूले भुइँमा घोटो परेर यस मूर्तिलाई दण्डवत् गर्नुपर्छ। अनि जुन मानिसले यसो गर्दैन, त्यस मानिसलाई आगोको भट्टीमा फालिनेछ।’

दानियल ३:८-१२: शद्रक, मेशक र अबेद-नेगो निष्ठावान् यहूदीहरू थिए; यसकारण उनीहरूले यस मूर्तिको पूजा गर्न अस्वीकार गरे, अनि केही कल्दीहरूले राजाकहाँ उनीहरूलाई पोल लगाए।

दानियल ३:१३-२१: अनि राजाले उनीहरूलाई उनीहरूको मन बदली गर्ने मौका दिए, तर उनीहरूले यसो गर्न मान्दैनथिए। उनीहरू दिव्य छुटकारा पाउने कुरामा सुनिश्चित र निर्धक्क थिए; उनीहरूको यो भरोसा कति प्रशंसनीय थियो! तर ‘यस्तो भएन भने’ उनीहरू अर्भे पनि प्रभुप्रति निष्ठावान् रहनेथिए। तब राजाले त्यो आगोको भट्टी सात गुणा बढी तताउने आज्ञा गरे र यी तीनजना यहूदीहरूलाई बाँधेर लुगा लगाएको अवस्थामा त्यस भट्टीभित्र फालिदिने आदेश दिए।

दानियल ३:२२-२५: अनि त्यो आगोको भट्टी यति साह्रै तातो बनाइएको थियो कि जुन मानिसहरूले यी तीनजनालाई उठाएर त्यस-भिन्न फाले, त्यस भट्टीको रापले गर्दा ती मानिसहरूको तात्कालिक मृत्यु भयो । तर जब राजा नबूकदनेस्सरले त्यस भट्टीभित्र नियालेर हेरे, तब तिनी तीनछक परे; किनकि त्यहाँ तिनले चारजना मानिसहरूलाई देखे; यी तीनजना यहूदीहरूलाई देखाको साथसाथै तिनले चौथो व्यक्तिलाई पनि देखे, जसको रूप एन.के.जे.वी.अनुसार परमेश्वरका पुत्रको जस्तो थियो, कि ता देवताहरूको सन्तानको जस्तो थियो (एन.के.जे.वी.को पार्श्व-अनुसार) । राजा नबूकदनेस्सरले यी चौथो व्यक्तिको विषयमा जस्तोसुकै विचार गरे, हाम्रो निम्ति उहाँ परमेश्वरका पुत्र हुनुहुन्थ्यो; यसमा शङ्का छैन । यस घटनाबाट हामीलाई थाहा लागेको छ: प्रभु कि त हामीलाई समस्या-हरूदेखि बचाउनुहुन्छ, कि त हामी समस्यामा परेको बेलामा उहाँ हाम्रो साथमा हुनुहुन्छ ।

दानियल ३:२६-३०: अचम्म, यी तीनजना यहूदीहरूलाई कुनै हानि भएन ! त्यस भट्टीको आगोले केवल ती डोरीहरू जलाएको थियो, जससित उनीहरू बाँधिएका थिए ।

यसकारण हामी बुभिराखौं: परमेश्वरका उद्देश्यहरू पूरा हुनुमा दुःखकष्टहरूले साथ दिँदा रहेछन् र हामीलाई ती कुराहरूबाट मुक्त गर्दा रहेछन्, जुन कुराहरूले हामीलाई बन्धनमा राखिराखेका छन् ।

यस कुराबाट राजा यति धेरै प्रभावित भए कि तिनले अबदेखि उसो कसैलाई पनि यहूदीहरूका परमेश्वरको विरुद्धमा बोल्न दिएनन् र बाबेलको प्रान्तमा यी तीनजना युवाहरूको पदोन्नति गरिदिए, यद्यपि उनीहरूले तिनको वचन विरोध गरेर पूरा हुन दिएनन् ।

खण्ड ४

दानियल ४:

राजा नबूकदनेस्सरले एउटा ठूलो
रूखको विषयमा एउटा सपना
देखे, जुन रूखचाहिँ काटियो, र
यस सपनाको अर्थ

दानियल ४:१-९: यहाँ, यस अध्यायमा राजा नबूकदनेस्सरले सर्वोच्च परमेश्वरको महानता स्वीकार गरे र आफ्नो जीवनको यस्तो अनुभवको विषयमा गवाही दिए, जुन अनुभवले उनको विश्वास र जीवन परिवर्तन गर्‍यो (४:१-३) । किनकि तिनले एउटा सपना देखेका थिए, जसको अर्थ तिनका सबै ज्ञानी मानिसहरूले बताउन सक्दैनथिए; यसकारण तिनले दानियललाई बोलाइपठाए र उनलाई आफ्नो सपना सुनाए ।

दानियल ४:१०-१५^ब: तिनले सपनामा एउटा अग्लो रूख देखेका थिए; त्यसको रूप सुन्दर थियो र त्यसको फल प्रशस्त थियो । त्यस रूखको उचाइ आकाशसम्म पुग्यो र त्यो सारा पृथ्वीका पल्ला छेउहरूसम्म फैलियो । त्यसपछि स्वर्गबाट एक पहरेदार, एक पवित्र जन ओर्ले, जसले त्यो रूख काट्ने आदेश दिए; तर जमिनमा त्यसको ठुटा र त्यसका जराहरू छोडिए ।

दानियल ४:१५^ब-१८: त्यसपछि ती पवित्र जनले एकजना मानिसको विषयमा कुरा गर्दै गए, जसले आफ्नो होस गुमाउँछ र जो सात वर्षसम्म एउटा पशुजस्तै हुनेछ ।

दानियल ४:१९-२६: दानियलले सपनाको अर्थ खोल्दै गर्दा राजालाई के भने भने, त्यस रूखले नबूकदनेस्सरलाई र तिनको संसारभरि फैलिएको साम्राज्य सङ्केत गर्छ। तिनले आफ्नो सिंहासन गुमाउनेथिए, र तिनी पागल हुनेथिए अनि सात वर्षसम्म मैदानको घाँस खाने पशु सरह हुनेथिए। (तिनको मानसिक अवस्थाको मनोवैज्ञानिक नाम 'बोएन्थ्रोपी'^{४)} हो)। तर रूखको ठुटाको अर्थ यस्तो छ: नबूकदनेस्सर नष्ट हुनेथिएनन्, तर तिनको पुनर्स्थापना हुनेथियो।

दानियल ४:२७-३७: तब दानियलले राजा नबूकदनेस्सरलाई सल्लाह दिए: तिनले तत्कालै पश्चात्ताप गरेर आफ्नो चाल बदली गरून्। तर राजाले बाह्य महिनासम्म पश्चात्ताप गरेनन्; त्यसपछि तिनले अघि दर्शनमा देखेको कुरा तिनको जीवनमा पूरा भयो। अनि सात वर्षसम्म तिनी एउटा पशु सरह जिए। त्यस अवधिको अन्तमा तिनी परमेश्वरकहाँ फर्के, र तिनले सर्वोच्च परमेश्वर उहाँ नै हुनुहुन्छ भन्ने कुरा स्वीकार गरे, जो सदा-सर्वदा जीवित रहनुहुन्छ। त्यसपछि राज्यको महिमा फेरि तिनीकहाँ फर्केर आयो र तिनको पुनर्स्थापना भयो।

खण्ड ५

दानियल ५:

**राजा बेल-शज्जरको विनाश
भित्ताको लेखले पूर्वजानकारी
दिएको**

दानियल ५:१-४: बेल-शज्जर नाबोनिडसका छोरा र नबूकदनेस्सरका नाति

थिए; (दुई पदअनुसार नबूकदनेस्सरचाहिँ यिनको बुबा थिए, र यस शब्दको अर्थ 'बाजे' वा 'हजुरबुबा' पनि हुन सक्छ)। यिनले ठूलो भोज लगाए, जुन भोजको मूर्तिपूजा गरिएको आनन्दोत्सवमा यिनले ती सुन र चाँदीका पवित्र भाँडाकुँडाहरू प्रयोग गरे, जुन भाँडाकुँडाहरू राजा नबूकदनेस्सरले अधिको समयमा यरूशलेमको मन्दिरबाट लुटेर बेबिलोनमा ल्याएका थिए। यस भोजमा राजा बेल-शज्जर र यिनका पाहुनाहरूले मत्त हुने गरी दाखमद्य पिए अनि सुन, चाँदी, पित्तल, फलाम, काठ र ढुङ्गाका देवीदेवताहरूको प्रशंसा गरे।

दानियल ५:५-९: जब यिनी र यी प्रधानहरू मातिरहेको र यिनीहरूले उताउलो गरिरहेको बेलामा पर्खालमा लेख्दै गरेका मानिसको हातका औंलाहरू देखा परे। तब राजा डराए र विचलित भए, अनि यिनले त्यस लेखको अर्थ खोल्न सक्नेलाई बैजनी वस्त्र र सुनको सिक्री दिने अनि तेस्रो शासनकर्ता तुल्याइदिने प्रण गरे; (हुन सक्छ, नाबोनिडस र बेल-शज्जर त्यसमा अरू दुईजना शासनकर्ता थिए होलान्)।

दानियल ५:१०-१६: रानी^{५)}को सुभाउमा दानियललाई बोलाइपठाइयो, उनले त्यस लेखको अर्थ खोलिदिऊन् भनेर। ओहो, यति धेरै वर्षहरू बितेपछि र सरकारमा यति विघ्न परिवर्तनहरू आएपछि दानियलको उत्कृष्ट बुद्धि र आत्मिकता कसैले सम्भएको रहेछ ! तब दानियल भित्र राजाको सामु ल्याइए।

दानियल ५:१७-२४: पहिले दानियलले भूतपूर्व राजा नबूकदनेस्सर होच्याइएको अनुभव पेश गरे, त्यसपछि उनले साहससित राजा बेल-शज्जरलाई हप्काए; किनकि यिनले मूर्तिपूजाको यस भोजको रक्सीधोकाइमा यरूशलेमको मन्दिरका भाँडाकुँडाहरू प्रयोग गरेर यी थोकहरू अपवित्र तुल्याए। त्यसपछि

दानियल त्यो लेख र त्यसको अर्थ प्रकट गर्न अगाडि बढे।

‘मेने, मेने, तकेल, उपर्सीन्’ चाहिँ त्यस लेखका शब्द थिए। ‘मेने’को अर्थ ‘गन्ती गरिएको’ हो। किनकि परमेश्वरले बेबिलोनको साम्राज्यका दिनहरू गन्ती गर्नुभयो र त्यसको समय समाप्त भएको ठहराउनुभयो। अनि ‘तकेल’^६को अर्थ ‘तौलिएको’ हो। तराजुमा बेल-शज्जर तौलिए, र यिनको ओजन नपुगेको, तर त्यसमा घटी भएको पाइयो। ‘उपर्सीन्’को अर्थ ‘बाँडिएको’ वा ‘विभाजन’ हो। ‘उपर्सीन्’ दुईवटा शब्दले बनेको अरमी शब्द हो: ‘उ’ भनेको ‘अनि’ हो र ‘पर्सीन्’ चाहिँ पेरस संज्ञाको बहुवचनको रूप हो। यसर्थ बेल-शज्जरको राज्य दुई भाग गरिन्छ अनि मादी र फारसीहरूलाई दिइन्छ। अनि त्यही रात मादी-फारसका सेनाहरूले बाबेल शहरमा प्रवेश गरे र राजा बेल-शज्जरलाई मारे, अनि संसारमाथिको प्रभुत्व आफ्नो हातमा पारे। दारा नाम गरेका मादीचाहिँ यस राज्यमाथि प्रथम राजा भए।

खण्ड ६

दानियल ६:

मादीका राजा दाराले उर्दी र सिंहहरूको खोर

दानियल ६:१-३: सम्पूर्ण पवित्र बाइबलभरि सबैभन्दा प्रसिद्ध यस अध्यायमा

फारसको राज्य चलिरहेको थियो, र दानियल त्यस राज्यअन्तर्गत सेवारत थिए। किनकि राजा दाराले उनको पदोन्नति गरेर उनलाई एक सय बीस शासकहरूमाथि अधिकारी तुल्याए; किनभने उनी तीनजना अधिपतिहरूमध्ये एक भए। अनि दानियलसँग उत्कृष्ट आत्मा भएको हुनाले राजा दाराले उनलाई सम्पूर्ण राज्यमाथि नियुक्त गर्ने विचार गर्दैथिए।

दानियल ३:४-८: तर यी सङ्गी-अधिकारीहरूले दानियललाई ईर्ष्या गर्दैथिए, र जान्दथिए कि तिनीहरूले उनमा कहिल्यै कुनै अपराध भेट्नुनेथिएनन्। यसकारण यी अधिकारीहरूले राजा दारालाई आग्रह गरे, कि तिनीले निम्न ऐन पारित गरून्: तीस दिनसम्म राजा दाराको नाममा बाहेक अरु कसैको नाममा प्रार्थना गर्न निषेध गरिन्छ। अनि यो उर्दी पारित भएपछि यो बदली हुन सक्नेथिएन। यस परिस्थितिमा दानियलको स्थिरता हाम्रो निम्ति ठूलो चुनौती हो (१ पत्रुस ३:१३-१७)।

दानियल ६:९-१३: राजा दाराले यस लेखिएको उर्दीमा हस्ताक्षर गरे; अनि दानियलले परमेश्वरलाई प्रार्थना चढाउने कुरामा निरन्तरता दिइरहे; उनले दिनहुँ तीन पल्ट घुँडा टेकेर प्रार्थना गरे। अनि उनका शत्रुहरूले तुरुन्तै उनको पोल राजाकहाँ लगाइहाले।^७

दानियल ६:१४-१७: राजा दाराले सूर्यास्तसम्म दानियललाई छुटाउन प्रयत्न गरे; तर के गर्ने? यो उर्दी अपरिवर्तनशील थियो; यसकारण तिनी दानियललाई सिंहहरूको खोरमा फालिदिन बाध्य भए। तर यी अन्यजाति राजाले दानियललाई उत्साह दिएर ‘तिमीले जुन परमेश्वरलाई निरन्तर सेवा गर्दैछौ, ती परमेश्वरले तिमीलाई छुटकारा दिनुहुनेछ’ भने। ओहो, यो कति सुन्दर कुरा हो, जब विश्वास नगर्ने मानिसहरूले निष्ठावान्

विश्वासीहरूलाई नजिकबाट नियालेर हेर्दा उनीहरूको विश्वास र नैतिकता तिनीहरूमा सधैं ! हो, कहिलेकाहीँ यस्तै हुन्छ । तर प्रायः कुरा अर्कै छः ख्रीष्ट-विश्वासीहरूको न उच्च कोटिको विश्वास छ, न उनीहरूको व्यवहार उच्च स्तरको हुन्छ । यस्ता इसाईहरूले आफ्ना मुक्ति नपाएका साथीहरू र आफन्तहरू-प्रति आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्दैनन्; अनि परमेश्वरका जनहरूले संसारका मानिसहरूको आशा निराशामा पारिदिन्छन् ।

दानियल ६:१८-२८: त्यस रातमा राजा दाराले रातको चल्ती मनोरञ्जन अस्वीकार गरे, र तिनी रातभरि उपवास बसे । त्यस रात तिनलाई निद्रा लागेन; अनि चिन्तित राजा बिहान सबैरै हतार-हतार सिंहहरूको खोरमा गए, र तिनले यी यहूदी भविष्यवक्तालाई सिंहहरूबाट कुनै हानि नभएको, सुरक्षित अवस्थामा भेट्टाए । अनि यी ईश्वर-भक्त भविष्यवक्ताले परमप्रभुलाई यसको श्रेय दिएर यसो भने: 'मेरा परमेश्वरले आफ्ना स्वर्गदूतलाई पठाउनुभएको छ र यी सिंहहरूका मुखहरू बन्द गर्नुभएको छ; यसकारण यी सिंहहरूले मलाई कुनै हानि गरेका छैनन् ।' तब दानियललाई यस खोरबाट निकालियो । त्यसपछि दानिएललाई भूटो आरोप लगाउने मानिसहरूलाई सिंहहरूको खोरमा फालियो, र सिंहहरूले तिनीहरूलाई कर्चामकुसुम पारेर खाइदिए । फलस्वरूप राजा दाराले सबै मानिसहरू, जातिहरू र भाषाहरूलाई एउटा राजाज्ञा लेखे: तिनको राज्यभरि सबै मानिस-हरूले दानियलका परमेश्वरको आदर गर्नु ।

खण्ड ७

दानियल ७:

दानियलले चारवटा पशुहरूको विषयमा देखेको सपना, जुन पशुहरूले संसारका चारवटा साम्राज्यहरू चित्रण गर्छन्

दानियलको पुस्तकको पहिलो खण्ड अर्थात् यसका पहिला छवटा अध्यायहरूचाहिँ प्रायः ऐतिहासिक विवरण हुन्; तर यस पुस्तकको अन्तिम छवटा अध्यायहरूचाहिँ भविष्यवाणी हुन् । अनि दानियल ७ र ८ अध्यायमा दानियलले देखेको सपना र त्यहाँ उल्लेख गरिएका उनका दर्शनहरू बेबिलोनका राजा बेल-शज्जरको शासनकालमा उनीकहाँ आए; त्यस बेलामा मादी र फारसीहरू सत्तामा आएका थिएनन् ।

दानियल ७:१-४: अनि यस सात अध्यायमा दानियलले देखेको एउटा दर्शन छ: उनले समुद्रबाट चारवटा ठूला पशुहरू निस्केका देखे । (अनि त्यो महासागर भूमध्यसागर थियो) । अनि ती चारवटा पशुहरूले संसारका चारवटा साम्राज्यहरू सङ्केत गर्छन् ।

पहिलो पशु: त्यस सिंहले बेबिलोनको साम्राज्य चित्रण गर्छ । अनि त्यसका चीलका पखेटाहरूले विजय हासिल गर्नमा त्यो कति छिटो थियो, त्यसको गुण सङ्केत गर्छन् ।^{८)} अनि त्यसका पखेटाहरू उखेलिएको मतलब के थियो भने, सायद त्यस कुराले नबूकदनेस्सरको पागलपन जनाउँछ होला; अनि चार पदको बाँकी खण्डले तिनको चङ्गाइ

भएको र तिनको जीवन परिवर्तन भएको कुरा बताउँछ होला ।

दानियल ७:५: दोस्रो पशु: भालुले मादी-फारसको संयुक्त साम्राज्य चित्रण गर्छ । अनि यस राज्यको मादी भएको भागभन्दा यसको फारसरूपी भाग ठूलो महत्त्वमा उठाइनेथियो । अनि यस भालुको मुखमा, यसका दाँतहरूले पक्रेका तीनवटा करङ्गहरू थिए; हुन सक्छ, ती करङ्गहरूले बेबिलोनका तीनवाट प्रदेशहरू सङ्केत गर्छन् होलान्, जुन प्रदेशहरू मादी र फारसीहरूले राजा कोरेसको शासनकालमा कब्जा गर्नेथिए: पूर्वमा बेबिलोन, दक्षिणमा मिस्र देश र एशिया माइनरमा लुडिया नामक राज्य ।

दानियल ७:६: तेस्रो पशु: चितुवाचाहिँ ग्रीस देशको प्रतीक थियो । यस चितुवाको पिठचूमा पक्षीका चारवटा पखेटाहरू थिए; अनि यी पखेटाहरूले ग्रीस साम्राज्यको द्रुत विस्तारको कुरा गर्छन् । अङ्क चारचाहिँ संसारको निम्ति निर्धारित सङ्ख्या हो । अनि पखेटाहरूले द्रुतगतिको कुरा गर्छन् । किनकि तेह्र वर्षभित्र सिकन्दर महान्ले संसारलाई जिते, र तिनी पूर्वमा भारतवर्षसम्म पुगे । त्यसपछि तिनी तेत्तीस वर्षको उमेरमा रिक्त हात लिई मरे र यस संसारको इतिहास-मञ्चबाट फेरि लुप्त भए । अनि यस चितुवाका चारवटा टाउकाहरू थिए; यी टाउकाहरूले ग्रीस साम्राज्यको विभाजन प्रस्तुत गर्छन्; किनकि सिकन्दर महान्को मृत्यु भएपछि तिनका चारजना सेना-पतिहरूले यस साम्राज्यको एक-एक भाग प्राप्त गर्नेथिए ।

दानियल ७:७-८: अनि चौथो पशुचाहिँ एउटा शक्तिशाली र विनाशकारी पशु थियो । त्यो अरू पशुहरूभन्दा फरक थियो, तर त्यससँग तिनीहरूका पशुत्वका कति विशेषताहरू त थिए । निम्न शब्दले त्यसको बयान गरिएको छ: त्यो डरलाग्दो थियो, त्यो डरत्रास

पैदा गर्ने खालको थियो, त्यो अत्यन्त बलियो थियो; त्यसका ठूला-ठूला फलामका दाँतहरू थिए । त्यसले त्यो रोमी साम्राज्य सङ्केत गर्छ, जुन रोमी साम्राज्य ग्रीसको साम्राज्यको पछि आउनेथियो, जसको अस्तित्वचाहिँ बीचमा हराउनेथियो, र त्यसपछि निक्कै समय बिते-पछि त्यो पुनर्जागृत हुनेथियो । अनि त्यसको पुनर्जागृत भएको अवस्थामा त्यसका दसवटा सिङहरू हुनेथिए, अर्थात् त्यसका दसजना राजाहरू हुनेथिए, अनि तिनीहरूको बीचमा एउटा सानो सिङ उठ्नेथियो । अनि त्यस सानो सिङले पुनर्जागृत भएको रोमी साम्राज्यको भावी शासक अर्थात् ख्रीष्ट-विरोधीलाई सङ्केत गर्छ ।

दानियल ७:९-१४: अनि नौ पदमा दानियलले संसारको अन्तिम पाँचौँ साम्राज्य प्रस्तुत गरे, जुन साम्राज्यचाहिँ प्रभु येशू ख्रीष्टको महिमित राज्य हुनेछ; किनकि उहाँलाई नै सारा संसारमाथिको प्रभुत्व दिइनेछ । अब ती अति प्राचीन व्यक्तिको कुरा आयो: यी अति प्राचीन व्यक्तिको वर्णन प्रकाशको पुस्तकको एक अध्यायमा उल्लेख गरिनुभएको ख्रीष्टको वर्णनसित मिल्छ । तर तेह्र पदमा मानिसका पुत्रजस्तै एकजना यी अति प्राचीन व्यक्तिकहाँ आउनुभएको कुरा लेखिएको छ । तब यी अति प्राचीन व्यक्ति ख्रीष्ट येशू हुनुहुन्छ भन्ने विषयमा एउटा समस्या आयो । किनभने निश्चय ख्रीष्ट येशू आफूकहाँ आउन सक्नुहुन्न नै । यसकारण, मेरो विचारमा, सबैभन्दा उत्तम अर्थ तब निस्कन्छ, जब हामी यी अति प्राचीन व्यक्तिलाई चाहिँ परमेश्वर पिता सम्झन्छौं । अनि मानिसका पुत्रजस्तै एकजनाचाहिँ प्रभु येशू हुनुहुन्छ; उहाँ पिताको सामु आउनुहुनेछ, र उहाँले राज्यको अधिकार प्राप्त गर्नुहुनेछ ।

त्यस दर्शनमा अति प्राचीन व्यक्तिचाहिँ न्यायकर्ता भएर अदालतमा बस्नुहुन्छ (दानियल ७:१० र २६) । त्यो सानो सिङ

त्यसको साम्राज्य लगायत नष्ट भयो (११ पद)। अनि संसारमाथि शासन गर्ने अरू साम्राज्यहरू पनि समाप्त भए, तर देशहरू र जातिहरू रहेका छन् (१२ पद)। अनि प्रभु येशूलाई नै सार्वभौमिक प्रभुत्व र एउटा राज्य दिइएको हुन्छ, जुनचाहिँ कहिल्यै हट्नेछैन र जसको बदलीमा अरू कुनै राज्य आउने नै छैन (१४ पद)।

दानियल ७:१५-१८: अनि जब दानियलले यी दर्शनहरूको विषयमा आफ्नो विचलित मनमा उठेको चिन्ता प्रकट गरे, तब एकजना अज्ञात व्याख्याकारले उनलाई कुरा स्पष्ट पारे: यी चारवटा ठूला पशुहरूचाहिँ पृथ्वीबाट उठ्ने चारजना शासकहरू हुन्, जसले संसारमाथि शासन गर्नेछन्; तर यी राज्यहरूपछि सर्वोच्च परमेश्वर र उहाँका पवित्र जनहरूको राज्य आउनेछ। यस संसारका सबै राज्यहरू बितेर जानेछन्, तर सर्वोच्च परमेश्वरका पवित्र जनहरूको राज्य एउटा अनन्त राज्य हुनेछ। तीन पदमा यी पशुहरू समुद्रबाट निस्केर आउँछन्, जुन समुद्रले चाहिँ सामान्य अर्थमा अन्यजातिहरूलाई चित्रण गर्छ। तर यहाँ, सत्र पदमा यी पशुहरू पृथ्वीबाट निस्केर आउँदा रहेछन्; यसको प्रासङ्गिक अर्थ यस प्रकारको छ: नैतिक दृष्टिकोणले हेर्नु हो भने, यी साम्राज्यहरू सांसारिक छन्; स्वभावैले यी साम्राज्यहरू आत्मिक होइनन्, तर पूरापूर लौकिक हुन्।

दानियल ९:१९-२२: दानियलले त्यस चौथो पशुको विषयमा विशेष सोधखोज गरे; त्यसको क्रूरता र त्यसको निर्दयता अरू सबैको भन्दा बढी, अँ, अति भयानक थियो। अनि उनले दस सिङहरूको विषयमा, साथै त्यस अर्को सिङको विषयमा पनि जान्न चाहे, जसको सामु तीनवटा सिङहरू ढले। सङ्कष्ट-कालभरि त्यस दिनसम्म त्यस सानो सिङले पवित्र जनहरूसित लडाइँ गरिरहेको उनले

देखिरहे, जुन दिनमा यी अति प्राचीन व्यक्ति आउनुभयो, जसले पवित्र जनहरूका दुःख-कष्टहरू अन्त गर्नुभयो र तिनीहरूलाई त्यो राज्य दिनुभयो।

दानियल ७:२३-२८: यी अज्ञात व्याख्याकारले चौथो पशुको विषयमा, दसवटा सिङहरूको विषयमा र त्यस अहङ्कारी सानो सिङको विषयमा अर्थ खोले। साढे तीन वर्षसम्म त्यस सानो सिङले सर्वोच्च परमेश्वरको निन्दा गर्नेछ, पवित्र जनहरूलाई सताउनेछ र यहूदी तिथि-पात्रो बदली गर्ने चेष्टा गर्नेछ; (यो हो त्यो महासङ्कष्ट, जसको विषयमा प्रभु येशूले मत्ती २४:२१ पदमा बोल्नुभयो)। तर अन्तमा त्यसबाट त्यसको अधिकार खोसिनेछ, अनि हाम्रा प्रभुको अनन्त राज्य, त्यो महिमत राज्य शुरु हुनेछ। अनि डर र आश्चर्य दानियलको प्रतिक्रिया थियो।

खण्ड ८

दानियल ८:

दानियलले मादी-फरासरूपी साँढ-भेडा र ग्रीसरूपी बोकाको विषयमा देखेको दर्शन

दानियल ८:१-४: दुई वर्षपछि दानियलले एउटा साँढभेडा र एउटा बोकाको विषयमा दर्शन देखे। अनि त्यो साँढभेडाचाहिँ फारस थियो, अनि त्यसका दुईवटा सिङहरू-चाहिँ मादी र फारसका राजाहरू थिए। एउटा सिङ अर्को सिङभन्दा अग्लो थियो; यसर्थ

फारसका राजा मादीका राजाभन्दा शक्तिशाली हुनेथिए। त्यो साँढभेडा विजयको दौडमा थियो र पश्चिम, उत्तर र दक्षिणतिर अघि बढिरहेको थियो; त्यसको सामना कसैले गर्न सक्दैनथियो जस्तो देखिन्थ्यो।

दानियल ८:५-८: त्यसपछि एउटा बोका पश्चिमबाट तुफानभैं आयो; अनि त्यो बोका ग्रीस थियो। त्यसको छर्लङ्ग देखिने एउटा सिङ थियो, अर्थात् त्यसका प्रमुख राजा सिकन्दर महान् थिए। त्यस बोकाले साँढभेडालाई जित्यो, र ठूला-ठूला विजयहरू हासिल गर्न त्यो अघि बढ्यो। जब सिकन्दर महान्को मृत्यु भयो, तब तिनको राज्य चार भागमा विभाजन गरियो; यसको विषयमा आठ पदको वर्णन यस प्रकारको छ: 'अनि त्यसको सट्टामा आकाशका चार दिशातिर फर्केका चारवटा हेर्न लायकका सिङहरू निस्के।'।

दानियल ८:९-१४: यी चारवटा भाग-हरूमध्ये एक भागमाथि त्यस सानो सिङले अर्थात् एन्टिओकस एपिफानेसले शासन गर्नेथियो; तिनको सैनिक विजयले तिनलाई दक्षिण, पूर्व र प्यालेस्टाइनमा, त्यस महिमित देशमा लानेथियो। दस पदले तिनले यहूदी-हरूलाई कसरी सतावट गर्नेछ, सो बयान गरेको छ।^{१)} तिनले परमप्रभुको निन्दा गरे, यरूशलेममा नियमित बिलदानहरू चढाउने व्यवस्था बन्द गरे र यसको मन्दिर अपवित्र तुल्याए (८:११-१२)। अनि तिनको यो अपवित्र तुल्याउने कार्य दुई हजार तीन सय दिनसम्म रहनेछ भन्ने कुरा दानियलले थाहा पाए। यो तुच्छ, घृणित कार्य छ वर्ष र तीन-चार महिना लाग्यो र ख्रीष्टपूर्व १७१ सालदेखि १६५ सालभित्र पूरा भयो।

दानियल ८:१५-१७: अबचाहिँ गब्रिएललाई आदेश दिइयो, तिनले दानियललाई यस दर्शनको अर्थ खोलून्।

दानियल ८:१८-२६: दानियल एक साहसी, ईश्वरभक्त मानिस थिए, तर

स्वर्गदूतको उपस्थितिमा डरले उनलाई छोपिदियो; यसैले उनी भुइँमा घोप्टो परे, र गहिरो निद्रमा परे। हुन सक्छ, यस कुराले परमेश्वरको शक्ति र पवित्रतामा जोड दिनु थियो, जुन शक्ति र पवित्रता उहाँका दूतहरूको उपस्थितिमा पनि महसुस गरिन्छ। यस दर्शनको अर्थ-खोलाइ ८:१९-२२ पदहरूमा शुरु हुन्छ, तर तेइस पदमा आएर हामी एन्टिओकस एपिफानेसदेखि टाढा, तिनको भावी प्रतिरूप देख्छौं, एकजना निर्दयी राजालाई देख्छौं, जसले सङ्कष्टकालमा पवित्र जनहरूलाई निर्ममतापूर्वक सताउनेछन्। यिनी यति धूर्त, यति घमण्डी र यति छली हुनेछन्, यहाँसम्म कि यिनी शासकहरूका महाशासकको विरोधमा अर्थात् प्रभु येशू ख्रीष्टको विरुद्धमा उठ्नेछन्; तर ईश्वरीय हस्तक्षेपद्वारा यिनी नष्ट पारिनेछन्। यस दर्शनको सन्दर्भको विषयमा दानियललाई के भनियो भने, यो दर्शन त भविष्यको विषयमा छ।

दानियल ८:२७: दानियल केही दिन बिरामी परे; उनी आश्चर्यचकित भए र अन्योलमा परे।

खण्ड ९

दानियल ९:

सत्तरी हप्ताको बारेमा दानियलले देखेको दर्शन, जुन सत्तरी हप्तामा अन्यजातिहरूले प्रभुत्व गर्छन्

दानियल ९:१-२: यस अध्यायमा लेखिएको कुरा मादीका राजा दाराको

शासनकालमा भएको हो। यर्मियाको पुस्तक अध्ययन गर्दा दानियलले के बुझे भने, त्यसमा उल्लेख गरिएको सत्तरी वर्षको निर्वासनको समय प्रायः पूरा भएको थियो।

दानियल ९:३-१९: उनले आफ्ना पापहरू र आफ्ना मानिसहरूका पापहरू स्वीकार गरे; (किनकि उनले यहाँ 'हामी' र 'हाम्रा' भन्ने शब्दहरू प्रयोग गरे); अनि उनले परमप्रभुलाई उहाँले यरूशलेम शहर र यहुदाका मानिसहरूको विषयमा गर्नुभएका उहाँका प्रतिज्ञाहरू पूरा गर्नुहुन अनुरोध गरे। यी भविष्यवाक्ताका प्रार्थनाहरूको उत्तरमा परमेश्वरले उनलाई 'सत्तरी हप्ता'को विषयमा एउटा अति महत्वपूर्ण प्रकाश दिनुभयो, जुन प्रकाशचाहिँ 'पवित्र बाइबलका भविष्यवाणीहरूको मेरुदण्ड' मानिन्छ।

दानियलका निवेदनहरू परमेश्वरका सद्गुणहरूमाथि स्थापित थिए, जस्तै: उहाँको महानता, उहाँको भययोग्यता, उहाँको विश्वासयोग्यता, उहाँको धार्मिकता, उहाँको क्षमाशीलता र उहाँका कृपाहरूमाथि, साथै उहाँका चासोहरूमाथि आधारित थिए, जस्तै: उहाँको प्रजा, उहाँको शहर, उहाँको पवित्र पर्वत र उहाँको पवित्रस्थानमाथि।

दानियल ९:२०-२३: उनले प्रार्थना गरिरहेको बेलामा गब्रिएल वेगसित उडेर आए र बेलुकाको बलिदान चढाउने समयतिर दानियलकहाँ आइपुगे। तिनले दानियललाई 'तिमी अति प्रिय छौ' भने; यो कत्रो सम्मान! अनि यो मान्यता सीधा परमेश्वरबाट आयो। त्यसपछि गब्रिएलले सत्तरी हप्ताको रूपमा यहुदी जातिको भावी इतिहासको रूपरेखा दिए। अनि यस रूपरेखामा हरेक हप्ताले सात वर्ष सङ्केत गर्छ।^{१०)} परमेश्वरको योजना बुझ्नको निम्ति यो भविष्यवाणी धेरै महत्वपूर्ण भएको हुनाले हामी यसको एक-एक वाक्य नियालेर हेर्नेछौं।

दानियल ९:२४: 'तिम्रा मानिसहरू र तिम्रो पवित्र शहरको निम्ति सत्तरी हप्ता तोकिएका छन्।' तिम्रा मानिसहरू भन्नाले इस्राएली जाति बुझिन्छ, र यरूशलेम शहरलाई यहाँ 'तिम्रो पवित्र शहर' भनिएको छ। यस भविष्यवाणीको पहिलो भाग इतिहासमा पूरा भइसक्यो; यसबाट स्पष्ट बुझिन्छ, कि यी सत्तरी हप्ताहरू वर्षहरूरूपी हप्ताहरू हुन्। यसो हो भने, सत्तरी हप्ताहरू चार सय नब्बे वर्षहरू हुन्छन्। हामी हेर्दै जान्छौं कि सत्तरी हप्ताहरू तीनवटा भाग गरिएका छन्: पहिले सात हप्ता, त्यसपछि बासट्टी हप्ता र केही समयको अन्तरालपछि अन्तिम एक हप्ता हुन्छ। अनि यी सत्तरी हप्ताहरूको अन्तमा निम्न छवटा कुराहरू हुनेछन्:

क) 'अपराध समाप्त गरिनेछ, र पापहरूको अन्त गरिनेछ।' साधारण अर्थमा यसको सन्दर्भ सायद इस्राएली जातिका सबै पापी चालहरू होलान्; तर यस वाक्यको विशेष सन्दर्भ छ; किनकि इस्राएली जातिले मसीहलाई गरेको इन्कार यसको खास सन्दर्भ हो। किनभने ख्रीष्ट येशूको देस्रो आगमनमा बाँकी रहेका यहुदीहरू विश्वासमा उहाँकहाँ फर्कनेछन्, अनि त्यस बेलामा यस जातिको अपराध र तिनीहरूका पापहरू क्षमा हुनेछन्।

ख) 'अधर्मको निम्ति प्रायश्चित गरिनेछ।' मेलमिलापको सत्आधार गलगथांमा स्थापित भएको हो। तर यस वाक्यको सन्दर्भचाहिँ त्यो भावी समय हो, जुन समयमा इस्राएली जातिको बीचमा जस-जसले विश्वास गर्छन्, ती मानिसहरूले ख्रीष्ट येशूले पूरा गर्नुभएको त्राणको कामबाट लाभ उठाउनेछन् र आनन्द उपभोग गर्नेछन्।

ग) 'अनन्त धार्मिकता ल्याइनेछ।' यस वाक्यले पनि ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन र उहाँको हजार वर्षको राज्यतिर औँल्याउँछ, जुन बेलामा राजाले धार्मिकतापूर्वक राज्य गर्नुहुनेछ। यो एउटा अनन्त धार्मिकता हो,

किनकि यो धार्मिकता अनन्तकालसम्म लगातार रहिरहनेछ ।

घ) 'यस दर्शन र यस भविष्यवाणीमाथि मोहरछाप लगाइनेछ ।' पुरानो नियमको भविष्यवाणीको मुख्य भाग र यसको चरम-विन्दुचाहिँ यस पृथ्वीमा फर्केर आउनुहुने ख्रीष्ट येशूको महिमित आगमन र त्यसपछि उहाँले यस पृथ्वीमा स्थापित गर्नुहुने उहाँको राज्य हो । यसकारण यी सत्तरी हप्ताहरूको अन्तमा धेरैभन्दा धेरै भविष्यवाणीहरू पूरा हुनेछन् ।

ङ) 'र महापवित्रस्थान अभिषेक गरिनेछ ।' ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यको शुरुमा इजकिएल ४०-४४ अध्यायहरूमा वर्णन गरिएको मन्दिर यरूशलेममा अभिषेक गरिनेछ अर्थात् पवित्र कार्यको निम्ति अर्पण गरिनेछ । अनि परमप्रभुको महिमा फेरि प्रभु येशूको रूपमा फर्केर आउनेछ (इजकिएल ४३:१-५) ।

दानियल ९:२५: 'यसैले जानिराख र बुझ: यरूशलेम पुनर्स्थापित गर्ने र निर्माण गर्ने आज्ञा निस्केको समयदेखि मसीह ती प्रधानको समयसम्म सात हप्ता र बासट्टी हप्ता हुनेछन् ।' यसो हो भने, हामीले जान्नुपर्छ र बुझ्नुपर्छ: यो आज्ञाचाहिँ राजा अर्तर्कजर्जेसले ख्रीष्टपूर्व ४४५ सालमा घोषणा गरेको उर्दी हो (नहेम्याह २:१-८) ।

'मसीह ती प्रधानको समयसम्म;' यस वाक्यको सन्दर्भ ख्रीष्ट येशूको पहिलो आगमन मात्र हुँदैन, तर विप्रेष गरी उहाँको क्रूसको मृत्यु पो हुन्छ (९:२६^१ हेर्नुहोस्) ।

'... सात हप्ता हुनेछन् अर्थात् उनन्यचास वर्ष हुनेछन्, साथै बासट्टी हप्ता अर्थात् चार सय चौतीस वर्ष हुनेछन् ।' उनहतर हप्ता दुईवटा अवधिहरूमा विभाजन गरिएको छ अर्थात् सात हप्ता र बासट्टी हप्तामा विभाजन गरिएको छ ।

'अँ, ती सङ्कष्टका समयहरूमा त्यसको सङ्कर र त्यसको पर्खाल फेरि बनाइनेछ ।'

सङ्कष्टका समयहरूमा यरूशलेम शहर त्यसको चोक र खोईको साथमा पुनर्निर्माण गरिनेछ; सात हप्तारूपी पहिलो अवधिमा यरूशलेम शहर सार्वजनिक स्थल र सुरक्षाको खोईको साथ फेरि निर्माण गरिनेछ, तर विरोधविना र अशान्तिविना होइन ।

दानियल ९:२६: 'अनि बासट्टी हप्तापछि ...;' बासट्टी हप्ताचाहिँ त्यो दोस्रो अवधिको समय हो । अब सत्तरी हप्तामा उनहतर हप्ता पूरा भए, जब मसीह काटिनुहुनेछ । अनि यहाँ हाम्रो सामु मुक्तिदाता प्रभुको मृत्युको सम्बन्धमा एउटा सुस्पष्ट सन्दर्भ-पद छ । यस सिलसिलामा एक सय वर्षअघि सर रोबर्ट एन्डर्सनले 'आउन लाग्नुभएका प्रधान' भन्ने किताबमा उनहतर हप्ताको विस्तृत हिसाब दिए; तिनले हिसाब लगाउँदा तीन सय साठी दिन लाग्ने भविष्यवाणीका वर्षहरू गन्ने तरिका अपनाए । यस गन्तीमा तिनले अधिवर्षहरू, तिथिपत्रमा भएका गल्तीहरू र ख्रीष्टपूर्वबाट इस्वी संवत्मा आउने वर्षगणनामा भएको हेरफेर आदि कुरामाथि ध्यान दिए । अनि तिनले के चाल पाए भने, उनहतर हप्ताको समय त्यस दिनमा पूरा भयो, जुन दिनमा प्रभु येशूले भव्यताको साथ यरूशलेममा प्रवेश गर्नुभयो, अर्थात् उहाँको मृत्युको पाँच दिन अगाडि त्यो दिन पूरा भयो ।¹¹⁾

'तर आफ्नो निम्ति होइन'; अथवा अक्षरशः '... र उहाँको केही रहनेछैन ।' यस वाक्यको मतलब निम्न प्रकारको हुन सक्छ: क) जुन इस्राएली जातिको निम्ति उहाँ आउनुभयो, त्यस जातिबाट उहाँले केही पनि पाउनुभएन । अथवा ख) जब उहाँ मर्नुभयो, तब उहाँको न कुनै सन्तान, न कुनै वंश थियो (यशैया ५३:८) । अथवा ग) हुन सक्छ, यो उहाँको ठूलो गरिबी बयान गरिएको सामान्य कथन थियो होला; किनभने उहाँले आफ्ना लुगाहरू-बाहेक अरू केही पनि छोड्नुभएन ।

‘अनि त्यस आउने प्रधानका मानिसहरूले यो शहर र यो पवित्रस्थान नाश गर्नेछन् ।’ ती आउने शासकचाहिँ पुनर्जागृत भएको रोमी साम्राज्यको प्रमुख हुनेछन्, जसलाई कसै-कसैले ख्रीष्ट-विरोधी भनेर तोकिएका छन् । सङ्कष्टकालको समयमा ती प्रधान सत्तामा आउनेछन् । अनि निस्सन्देह त्यसका मानिसहरू रोमीहरू हुनेछन् ।

... यो शहर र यो पवित्रस्थान नाश गर्नेछन् ।’ सम्राट टाइटसको अधीनस्थ रोमी-हरूले इस्वी संवत् ७० सालमा यरूशलेम र यसको मन्दिर नष्ट गरे । त्यो सुनको ठाँटबाँट भएको, सेतो सङ्गमरमरको मन्दिर कति भव्य थियो, कति !

‘अनि यसको अन्तचाहिँ बाढद्वारा हुनेछ ।’ त्यस बेलाको कुरा हो: यो शहर बाढले नाश भएभैं माटोमा मिलाइयो । उदाहरणको निम्ति, यस मन्दिरको एउटा ढुङ्गा अर्को ढुङ्गामाथि छोडिएन । रोमी सम्राट टाइटसले आफ्ना सिपाहीहरूलाई हेरोदको यस मन्दिरमा आगो लगाइदिन निषेध गरे, तर यसको सुन प्राप्त गर्ने हेतुले तिनीहरूले तिनको आज्ञा उल्लङ्घन गरे र यस मन्दिरमा आगो लगाएर यसको सुन पग्लाए । अनि ढुङ्गाहरूको बीचबाट त्यो पग्लिएको सुन निकाल्न तिनीहरूले यसका ठूला-ठूला ढुङ्गाहरू खोल्नुपरेको थियो; अनि यसरी नै मती २४:१-२ पदहरूमा उल्लेख गरिएका ख्रीष्ट येशूका शब्दहरू पूरा भए र दानियलले कहेको भविष्यवाणी पूरा भयो ।

‘र लडाइँको अन्तसम्म उजाड़तामाथि उजाड़ता तोकिएको छ ।’ त्यस समयदेखि यरूशलेम शहरको लडाइँ र विनाश यसको इतिहासको विषय हुनेछ । अनि जुन अन्तको विषयमा यहाँ लेखिएको छ, त्यो अन्तचाहिँ अन्यजातिहरूको समयको अन्त हो । यस शब्दमा यो अर्थ लाग्छ ।

दानियल ९:२७: अब हामी सत्तरीऔं हप्तामा आइपुगेका छौं । अनि अघि भनेभैं

माथि उनहत्तरऔं र सत्तरीऔं हप्ताको बीचमा समयको अन्तराल हुन्छ । अनि यो अन्तराल-समय मण्डलीको युग हो, जुन मण्डलीको युगचाहिँ पेन्टेकोस्टको दिनदेखि ख्रीष्ट-विश्वासीहरू उठाइलग्ने दिनसम्म जान्छ । यो युग पुरानो नियमभरि कहीं पनि उल्लेख गरिएको छैन; यो युग संसारको जगदेखि नै परमेश्वरमा लुकिरहेको एउटा रहस्य थियो, तर नयाँ नियमको अवधिमा यो रहस्य प्रेरित-हरू र भविष्यवक्ताहरूद्वारा प्रकट भयो । तर नासरतको सभाघरमा हाम्रा प्रभु येशू आफूले अन्तराल-समय हुने नियम असल ढङ्गले प्रस्तुत गर्नुभयो (लूका ४:१८-१९) । किनकि प्रभु येशूले यशैया ६१:१-२^{म्} खण्ड उद्धृत गर्नुभयो, तर ‘परमप्रभुको ग्रहणयोग्य वर्षको प्रचार गर्न’ भनेर आफ्नो पहिलो आगमनमा कुरा छोड्नुभयो; उहाँले आफ्नो दोस्रो आगमनमा हुने न्यायको विषयमा कुरा गर्नुभएन, जसको विषयमा यस्तो लेखिएको छ: ‘र हाम्रा परमेश्वरको बदला लिने दिनको घोषणा गर्न उहाँले मलाई पठाउनुभएको हो’ (यशैया ६१:२^{म्}) । यी दुईवटा वाक्यको बीचमा सम्पूर्ण मण्डलीको युग परेको छ ।

‘अनि एक हप्ताको निम्ति त्यसले धेरैसँग एउटा वाचा पक्का गर्नेछ ।’ त्यसपछि यी रोमी शासकले एक हप्ताको निम्ति अर्थात् सङ्कष्ट-कालको सात वर्षसम्म धेरैसँग एउटा करार बाँधेछन् । धेरै भन्नाले यहाँ इस्राएली जातिका बहुसङ्ख्या मानिसहरू बुझिन्छ, जो विश्वासमा छैनन् । त्यो करार कस्तो किसिमको करार होला त ? हुन सक्छ, त्यो करार आपसमा मित्रता कायम राख्ने एउटा सन्धि होला, अथवा एक-अर्कालाई आक्रमण गर्नेछैनौं भन्ने मैत्री सन्धि होला, अथवा इस्राएल देश आक्रमण गर्ने देश र जाति जुनसुकै भए पनि त्यसको विरोधमा सैन्य सहायताको निम्ति म बन्धक हुनेछु भन्ने एउटा सन्धि हुन सक्छ ।

‘तर यस हप्ताको बीचमा त्यसले बलिदान र भेटी बन्द गरिदिनेछ;’ यी रोमी शासक इस्राएली जातिको शत्रु पो बनेछन्, जसले अबदेखि उसो कसैलाई पनि परमप्रभुको निम्ति कुनै बलिदान र भेटी चढाउन दिनेछैनन् ।

‘अनि सर्वनाश नभएसम्म त्यो उजाड़ पार्नेचाहिँ घृणित वस्तुहरूरूपी पखेटामाथि आउनेछ ।’ हामीले मत्ती २४:१५ पदबाट के सिक्छौं भने, तिनले यरूशलेमको मन्दिरमा एउटा घिनलाग्दो मूर्ति खडा गर्नेछन्, जसको पूजा सबैको निम्ति अनिवार्य हुनेछ होला । अनि कसैको विचारमा, यहाँ पखेटाले मन्दिरको देब्र-दाहिने उपभवनको अर्थ लिन्छ अरे ।

‘त्यो उजाड़ पार्नेचाहिँ,’ तिनले खडा गरेको त्यो मूर्ति जसले पूजा गर्न मान्दैनन्, तिनीहरूलाई तिनले सताउनेछन् र नष्ट गर्नेछन् । तिनी तिनीहरूको निम्ति एक डर-लाग्दो विनाशक बनेछन् ।

‘अँ, सर्वनाश नभएसम्म ... जे तोकिएको छ, त्यो त्यस उजाड़ पार्नेमाथि खन्याइनेछ ।’ यसकारण बुभुहोस्: यस सत्तरीऔं हप्ताको दोस्रो भागभरि यहूदीहरू निरन्तर भयानक सतावटमा पर्नेछन् । अनि यस अवधिलाई ‘महासङ्कष्ट’ भनिन्छ । त्यसपछि यी उजाड़ पार्ने रोमी शासक नष्ट हुनेछन्; किनकि परमेश्वरको आदेशअनुसार तिनी आगोको कुण्डभित्र फालिनेछन् (प्रकाश १९:२०) ।

खण्ड १०

दानियल १०:

परमेश्वरको महिमाको दर्शन, जुन

दर्शनले आउन लागेका

घटनाहरूको रूपरेखा दिन्छ

दानियल १०:१-९: यस अध्यायमा उल्लेख गरिएका घटनाहरू फारसका राजा कोरेसको तेस्रो वर्षमा घटेका थिए । राजा कोरेसको उर्दाअनुसार केही वर्षअघि कति निर्वासित यहूदीहरू यरूशलेममा फर्किसके, तर दानियलचाहिँ निर्वासनमा बसिरहे । हुन सक्छ, यरूशलेमबाट फर्केर आएका मानिसहरूले दिएको निरुत्साहित खबरहरूले गर्दा हो कि (किनकि मन्दिरको निर्माण-कार्य रोकिएको थियो), अथवा निर्वासनमा रहेका मानिसहरूको कमजोर आत्मिक अवस्थाले गर्दा हो कि, अथवा आफ्ना जनहरूको भविष्यको बारेमा दानियलले जान्न चाहेका हुनाले उनले तीन हप्तासम्म विलाप गरे; त्यसपछि उनी टाइग्रिस नदीको किनारामा उभिरहेका थिए; (हिब्रूमा यस नदीको नाम हिड्डुकेल हो) । त्यहाँ उनले एउटा दर्शन देखे: मलमलको वस्त्र पहिरेका एकजना महिमावान् मानिस उनीकहाँ देखा परे । अनि यी मानिसको वर्णन प्रकाश १:१३-१६ पदको खण्डमा प्रभु येशूको विषयमा दिइएको वर्णनसँग मिल्छ ।

दानियल १०:१०-१४: त्यसपछि उनले तिनका शब्दहरूको आवाज सुने; तिनले दानियलका प्रार्थनाहरूको उत्तर किन ढिलो भएको थियो, यसको स्पष्टीकरण दिए: फारस राज्यका प्रधानले एक्काइस दिनसम्म विरोध गरेका रहेछन् । यी प्रधान (वा शासक) को थिए होलान्, जसले यति लामो समयसम्म

दानियलले आफ्नो प्रार्थनाको उत्तर पाउनदेखि प्रतिरोध गर्न सके ? इस्त्राएली जातिका प्रधान स्वर्गदूत र संरक्षक माइकल रणभूमिमा उत्रन बोलाइएका हुनाले फारसका प्रधानको विषयमा निम्न अर्थ लाग्छः यिनी एक दुष्ट स्वर्गदूत हुनुपर्छ, जसको शक्ति मानव शासकको भन्दा ज्यादा थियो । श्री लियोन वूडले दानियलको पुस्तकको विषयमा लेखेको आफ्नो उत्कृष्ट टिप्पणीमा यसरी बताएका छन्ः

‘बीस पदअनुसार उस्तै प्रकारले निर्धारित समयमा ग्रीसका पनि प्रधान हुने रहेछन्, अनि फरासको राज्य ग्रीसको हातमा परेपछि परमेश्वरका जनहरू ग्रीस देशको अधीनस्थ पर्नेथिए; यसकारण निम्न सुभाउ न्यायसंगत देखिन्छः शैतानले प्रायःजसो विशेष दूत-हरूलाई नियुक्त गर्दो रहेछ, जसले परमेश्वरका जनहरूको विरुद्धमा जान विभिन्न सरकार-हरूलाई प्रभाव पार्छन् र उक्साउँछन् । यस पृथ्वीमा परमेश्वरको योजना पूरा हुने-नहुने सन्दर्भमा यी प्रधानताहरूले आपसमा संघर्ष गरिरहेको सम्बन्धमा निश्चित यस अध्यायले ठूलो योगदान पुर्‍याएको छ (एफेसी ६:११-१२) ।’ 12)

तर मलाई भन्नुहोस्, यी फारसका प्रधान कसरी एक्काइस दिनसम्म परमप्रभुलाई प्रतिरोध गर्नमा सफल हुन सके त ? अनि सर्वशक्तिमान् परमेश्वरलाई किन माइकलको सहायताको खाँचो पर्यो र (पद १३) ? 13)

एउटा सुभाउ यस प्रकारको छः पाँच र छ पदमा बयान गरिएका मानिस प्रभु येशू हुनु-हुन्नथियो, तर एकजना स्वर्गदूत पो थिए; हुन सक्छ, तिनी गब्रिएल पो थिए कि कसो हो ?

जेजस्तो भए पनि, दानियलको प्रार्थनाको उत्तर किन रोकियो, सो कुराको निम्ति यी व्यक्तिले सुस्पष्ट कारण दिए । हामीले अघि भनिसक्यौंः फारसको राज्यका प्रधान यसको निम्ति जिम्मेवार थिए । यी महिमित व्यक्तिले यो प्रतिज्ञा पनि दिएः पछिल्ला दिनहरूमा

दानियलको जातिमाथि अर्थात् यहूदीहरूमाथि के-के आइपर्नेथियो, सो कुरा तिनले उनलाई बुझाउन लागेका थिए । अनि यही कुरा एघार र बाह्र अध्यायमा गरिन्छ ।

दानियल १०:१५-१९ः उनीसँग बोल्नेचाहिँ मलमलको वस्त्र पहिरेका यी मानिस थिए कि अरू कुनै स्वर्गदूत थिए ? यसको विषयमा प्रश्न रहेको छ । यस दर्शनरूपी अनुभवले गर्दा दानियल कमजोर भए र बोल्न सकेनन्; तर मानिसको जस्तो रूप भएका व्यक्तिले उनलाई छोएर बलियो तुल्याए ।

दानियल १०:२०-२१ः त्यसपछि ती व्यक्तिले, जसलाई दानिएलले ‘मेरा प्रभु’ भनेर सम्बोधन गरे, उनलाई भनेः तिनले अबचाहिँ फारसका प्रधानसँग लडाइँ गर्नुपर्‍यो, त्यसपछि ग्रीसका प्रधानसित भिड्नुपर्‍यो । सत्यताको शास्त्रमा के-के लेखिएको थियो, सो कुरा तिनले दानियललाई प्रकट गर्न लागेका थिए । ‘तिमीहरूका प्रधान माइकल’ भन्नाले दानियल र उनको जातिका प्रधान बुझिन्छ । यिनीचाहिँ यी लडाइँहरूमा तिनको पक्ष लिने र तिनलाई सहायता गरेका एकमात्र व्यक्ति थिए ।

खण्ड ११

दानियल ११:१-३५ः

नजिकको भविष्यको विषयमा

दिइएका भविष्यवाणीहरू

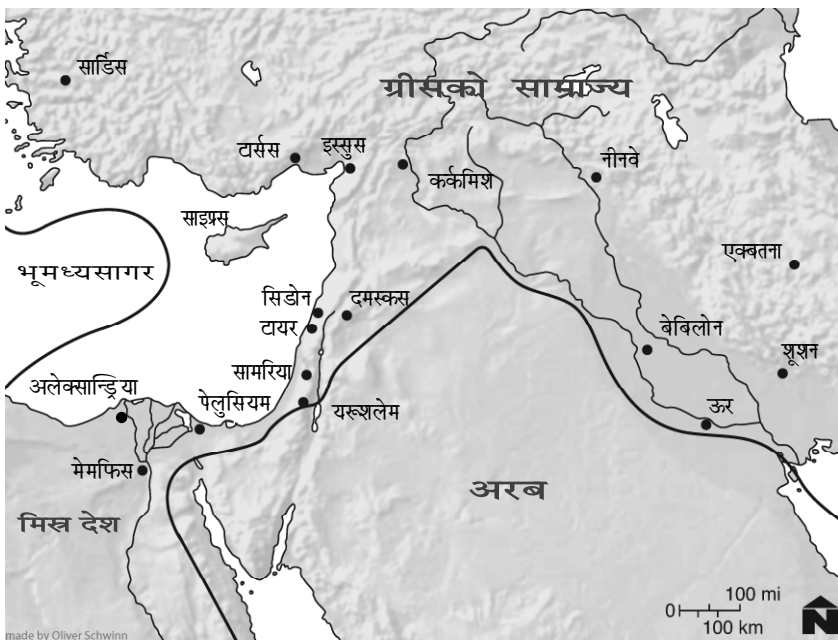
क) दानियल ११:१-३ः ग्रीस देश मादी-फारसमाथि विजयी भएको

जुन बेलामा यो पुस्तक लेखियो, त्यस बेलामा ११:१-३५ पदको खण्डमा लेखिएका कुराहरू भविष्यमा हुन आउने कुराहरू थिए,

तर हालैमा यी कुराहरू भइसकेको इतिहास भएका छन् । तर दानिएल ११:३६-४५ पदको खण्डमा लेखिएका कुराहरू अबै पनि भविष्यमा पूरा हुन बाँकी छन् ।

‘अनि मचाहँ – मादी दाराको पहिलो वर्षमा म उसलाई साथ दिन र बलियो तुल्याउन खडा भएँ ।’ एक पदमा ‘उसलाई’ भनिएको व्यक्ति कि त दानिएल १०:२१ पदमा उल्लेख गरिएका माइकल हुनुपर्ला, कि त राजा दारा हुन सक्छन् । अनि दुई पदले फारसका

चारजना राजाहरूको प्रतापको विषयमा कुरा गरेको छ, विशेष गरी फारसका चौथो राजाले ग्रीस देशको विरोध गरेको कुरा गरेको छ । फारसका यी चारजना राजाहरू क्याम्बिसेस, प्र्यूडो-स्मेर्डिस, दारा प्रथम अर्थात् हिस्टस्पेस र अर्तक्जर्जस प्रथम अर्थात् अहासूरस थिए । अनि तीन पदमा बताइएका शक्तिशाली राजा सिकन्दर महान् थिए, जसले फारसबाट विश्वमाथिको शक्ति खोसे र ग्रीसमा ल्याइ-दिए ।

ख्रीष्टपूर्व ३२० सालमा सिकन्दर महान्को ग्रीस साम्राज्य

ख) दानियल ११:४-३५: ग्रीस साम्राज्य टुक्रिएको

अ) दानियल ११:४-२०: मिस्र देश र सिरियाको बीचका लडाइँहरू

दानियल ११:४: जब सिकन्दर महान्को मृत्यु भयो, तब तिनको राज्य चार भागहरूमा

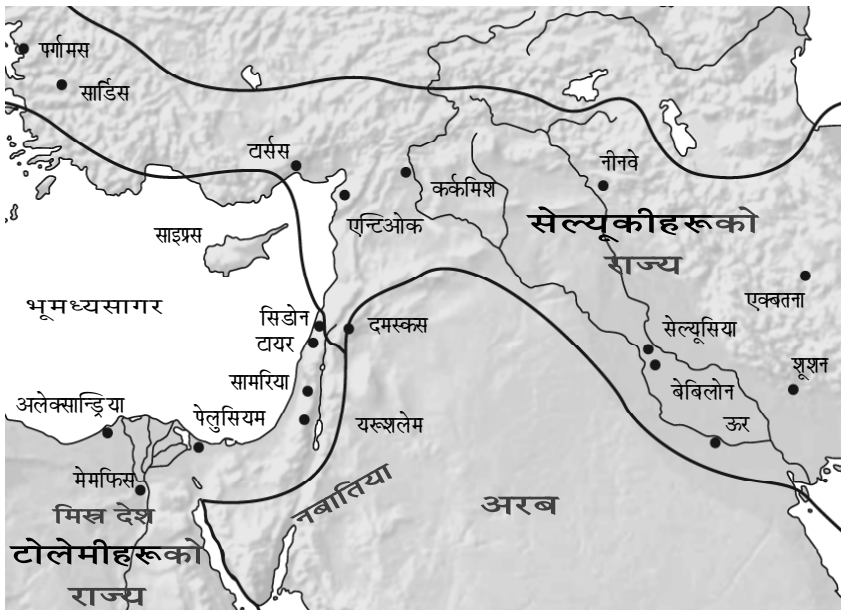
विभाजित भयो: मिस्र देश, सिरिया-बेबिलोन, एशिया माइनर र ग्रीस । मिस्र देशका शासक दक्षिणका राजा थिए भने, सिरिया-बेबिलोनका शासक उत्तरका राजा थिए । सिकन्दर महान्का उत्तराधिकारीहरूमध्ये कोही पनि तिनको वंशका थिएनन्, तर उनीहरू तिनका सेनापतिहरू थिए ।

दानियल ११:५-६: अनि पाँच पददेखि पैंतीस पदसम्मको खण्डमा मिस्र देश र सिरिया-बेबिलोनको बीचमा लगभग दुई शताब्दीसम्म चलिरहेको लडाइँ वर्णन गरिएको छ। दक्षिणका पहिला राजा टोलेमी प्रथम थिए; अनि तिनीभन्दा बलवान् भएका राजा-चाहिँ सिरियाका सेल्यूकस प्रथम थिए। शुरुमा यी दुईजना साथी थिए, तर त्यसपछि यिनीहरू एक-अर्काका विरोधी भए।¹⁴⁾ पछि ख्रीष्टपूर्व २५२ सालमा टोलेमी द्वितीयकी छोरी बेरेनीसेले सिरियाका राजा एन्टिओकस द्वितीयलाई विवाह गरिन्, जुन कुराले यी दुईवटा राष्ट्रहरूको बीचमा मेलमिलाप ल्याउनुपर्नेथियो; तर षड्यन्त्र र हत्याको प्रवाहमा यो रणनीति डुब्नो र असफल भयो।

दानियल ११:७-९: अनि बेरेनीसेका भाइ थिए, जसको नाम टोलेमी तृतीय थियो; यिनले सेल्यूकस काल्लिनिकसको राज्य

सफलतापूर्वक आक्रमण गरे, अनि यिनी कैदीहरू र धेरै लुटका मालहरूसित मिस्र देशमा फर्के। अनि दुई वर्षपछि सेल्यूकसले मिस्र देश आक्रमण गरे, तर तिनी असफल भए।

दानियल ११:१०-१७: तर सेल्यूकसका छोराहरू यसमा बढी सफल भए, विशेष गरी एन्टिओकस तृतीयचाहिँ। ११:१०-२० पदको खण्डमा उत्तरको राज्य र दक्षिणको राज्यको बीचमा लडाइँको ज्वार-भाटा कसरी उठ्यो र बस्यो, सो बयान गरिएको छ। अनि ११:१७^ब पदले हामीलाई बताउँछ, कि कसरी एन्टिओकस तृतीयले आफ्नी छोरी क्लियोपेट्रालाई टोलेमी पाँचौंसँग विवाह गराएर मिस्र देशसँग शान्तिको सन्धि गरे; तर छोरी क्लियोपेट्राले आफ्ना बुबालाई साथ दिँदैन-थिनन्, तर मिस्र देशको पक्ष लिइन्। (याद रहोस्: यिनी मिस्र देशकी प्रसिद्ध रानी क्लियोपेट्रा थिइनन्)।

ख्रीष्टपूर्व ३००-२०० सालमा प्यालेस्टाइनचाहिँ टोलेमीहरूको नियन्त्रणमा रहेको

दानियल ११:१८-२०: अनि जब एन्टिओकस तृतीयले ग्रीस देशलाई जित्ने प्रयास गरे, तब उनको हार भयो; किनकि रोमी सेनाहरूले तिनलाई थर्मोपिलया र म्याग्नेसियामा परास्त गरे । तिनी आफ्नो देशमा फर्कन त फर्के, तर राजद्रोहमा मारिए । तिनको उत्तराधिकारी सेल्यूकस फिलोपाटर भए; यिनी महिमित राज्य इस्राएलमाथि लगाएका करहरूको खातिर कुख्यात भए । यिनको मृत्यु रहस्यमय थियो; हुन सक्छ, विष सेवन गरेर यिनी मरे होलान् ।

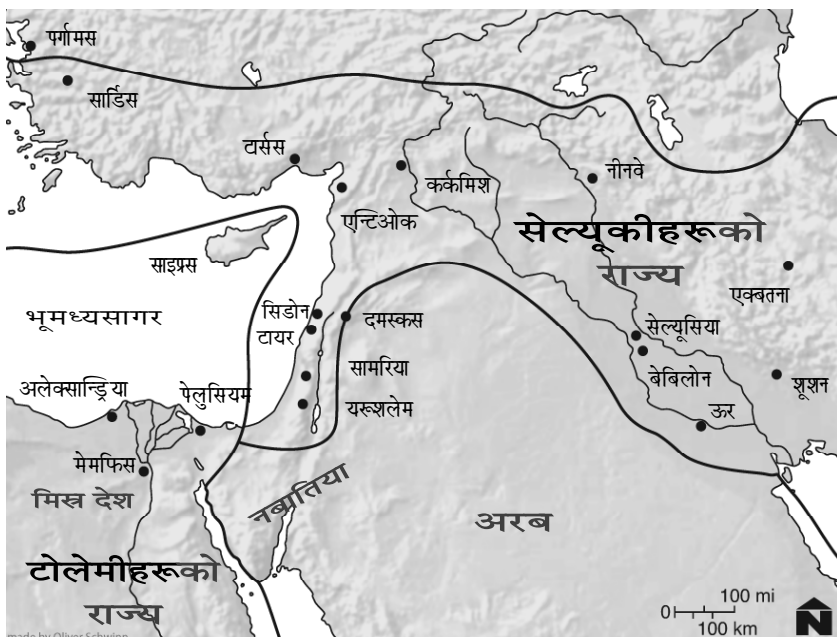
आ) दानियल ११:२१-३५: दुष्ट
एन्टिओकस एपिफानेसको शासन

दानियल ११:२१-२२: एक्काइस पदमा एन्टिओकस एपिफानेसको उत्थानको कुरा आयो । तिनी दानियल आठ अध्यायमा उल्लेख गरिएको 'त्यो सानो सिङ' थिए । यी

तुच्छ, नीच व्यक्तिले छलको युक्ति अपनाएर आफ्नो भतिजाको सिंहासन हडप गरे । यिनको सैन्य बलले राज्यहरू निल्यो, अनि ख्रीष्टपूर्व १७५ सालमा यहूदी महापूजाहारी ओनियस मारिए, जसलाई यस पदमा 'वाचाको प्रधान' भनिएको छ ।

दानियल ११:२३-२४: एन्टिओकस एपिफानेसले विभिन्न देशहरूसित, विशेष गरी मिस्र देशसँग सन्धिहरू स्थापित गरे, तर त्यसमा यिनले सधैं आफ्नै फाइदा मात्र खोज्दैथिए। अनि जब यिनले कुनै प्रान्तमाथि विजय प्राप्त गरे, तब यिनले यो प्रान्त यस हेतुले लुटे, कि यिनले यो धनसम्पत्ति लिएर आफ्नो अधिकार बढाउन सकन्।

दैनिक ११:२५-२६: यस खण्डमा मिस्र देशको विरुद्धमा यिनको एउटा सैनिक अभियानमाथि हाम्रो ध्यान आकर्षण गरिएको छ; यस हमलामा दक्षिणका राजाले यिनको

ख्रीष्टपूर्व १९० सालमा प्यालेस्टाइन सेल्यूकीहरूको नियन्त्रणमा रहेको

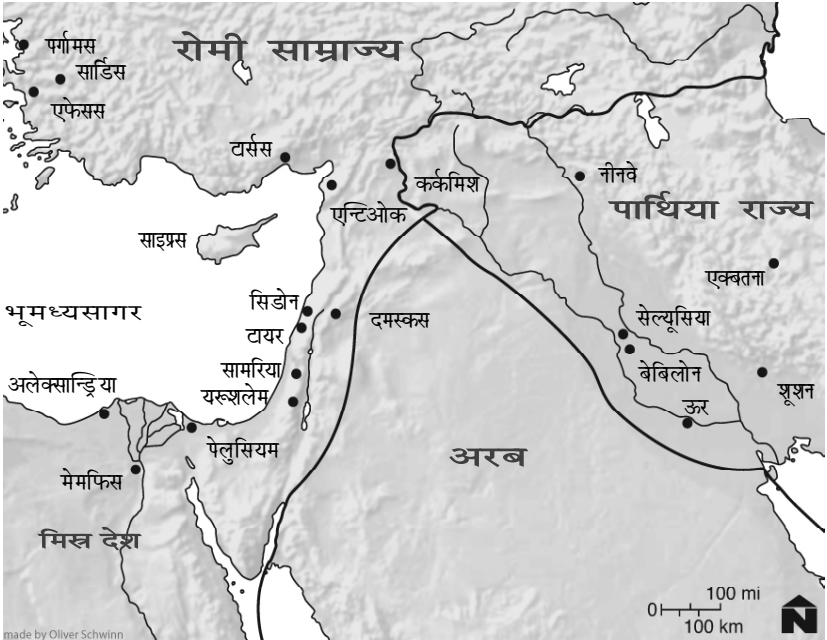
सामना गर्न सकेनन्; किनकि तिनका बन्धु-हरूले तिनको विश्वासघात गरे।

दानियल ११:२७-२८: त्यसपछि सिरियाका राजा र मिश्र देशका राजा – यी दुवै राजाहरूले आपसमा कपटी र छलपूर्ण बैठक-हरू आयोजना गरे। अनि जब एन्टिओकस एपिफानेस आफ्नो देशमा फर्के, तब यिनले सीधा इस्राएल देशमाथि आफ्नो शत्रुता प्रकट गर्न थाले; किनकि यिनले तिनीहरूको बीचमा ठूलो काटमार र विनाश गरे।

दानियल ११:२९-३१: अर्को पल्ट एन्टिओकस एपिफानेस आफ्नो सेना लिएर मिश्र देशको विरुद्धमा जाँदैथिए; तर यति बेला रोमीहरूले यिनलाई पछि हटाए; किनकि सित्तमका जहाजहरूले यिनलाई अलेक्जान्ड्रियाको नजिकै हार खुवाए। प्यालेस्टाइन हुँदै फर्केर जाँदा यिनले इस्राएली जातिमाथि आफ्नो क्रोध खन्याए। अनि केही

धर्मत्यागी यहूदीहरूले यिनको पक्षमा काम गरे। तब यिनले दैनिक बलिदान चढाउने व्यवस्था बन्द गरिदिए र पवित्रस्थानमा एउटा घृणित मूर्ति खडा गर्ने आदेश दिए। गैर-बाइबलीय इतिहासको वर्णनअनुसार यिनले वेदीमाथि एउटा सुङ्गुर बलि गरेर यो मन्दिर अशुद्ध तुल्याए। अनि दानियल ११:२८, ३० र ३२ पदमा जुन पवित्र वाचाको कुरा गरिएको छ, त्यस पवित्र वाचाको अर्थ यहूदी धर्म थियो, जुन यहूदी धर्मले बलिदान चढाउने व्यवस्थामा बढी जोड दिन्थ्यो।

दानियल ११:३२-३४: यी आक्रोश र अत्याचारहरूले मक्काबी विद्रोह जन्माए, जुन विद्रोहमा ‘मक्कबयस’ अर्थात् ‘घन’ उपनाम भएका यहूदा र तिनको परिवार अग्रसर थिए। धर्मत्यागी यहूदीहरूले एन्टिओकसको पक्ष लिए, तर सच्चा विश्वासीहरू बलवान् थिए, र तिनीहरूले बहादुरी काम गरेर ठूला-ठूला

ख्रीष्टपूर्व ६३ सालदेखि प्यालेस्टाइन रोमी नियन्त्रणमा रहेको

वीरता देखाए। यो एउटा अति भयानक समय थियो; किनकि यता ठूलो काटमार थियो; तर उता आत्मिक उत्कृष्टता र आत्मिक जागृति थियो।

खण्ड १२

दानियल ११:३६-१२:१३:

टाढा भविष्यको विषयमा गरिएका
भविष्यवाणीहरू

क) दानियल ११:३६-४६: ख्रीष्ट-विरोधी

दानियल ११:३६-३९: टिप्पणीको उक्त खण्डको जानकारीअनुसार दानियल ११:३६-४५ पदको खण्डमा भएका घटनाहरू अभै पनि भविष्यमा पूरा हुने कुराहरू हुन्। अनि छतीस पदले आफ्नो इच्छाअनुसार चल्ने राजाको परिचय दिन्छ; यी राजाको विवरण पढ्दाखेरि तिनी त ख्रीष्ट-विरोधी हुनुपर्ला जस्तै लाग्छ। इस्राएली जातिको विरुद्धमा परमेश्वरको क्रोध पूरा नभएसम्म तिनको उन्नति हुँदै जानेछ। धेरैको विचारमा, तिनी यहूदी मानिस हुनुपर्छ; किनकि सैंतीस पदमा यस्तो लेखिएको छ: 'त्यसले न आफ्ना पिता-पुर्खहरूको ईश्वर, न स्त्रीहरूको चाहना जान्नेछ।' (अनि यस धारणाअनुसार स्त्रीहरूको एकमात्र चाहना मसीह हुनुहुन्छ)। हुन पनि हो, एक गैर-यहूदी मसीहले यहूदीहरूलाई धोकामा पार्नु निक्कै गाह्रो हुनेथियो। जे होस्, सेनाको बल र चढाइद्वारा तिनले आफ्नो प्रभाव र प्रभुत्व निक्कै बढाउनेछन्।

दानियल ११:४०-४५: यस खण्डमा समस्या के हो भने, ११:४०-४५ पदहरूमा

'त्यो', 'त्यसको' र 'त्यसलाई' भन्दाखेरि कसलाई ताकिएको होला, सो पत्ता छैन। यस सम्बन्धमा एक व्याख्या निम्न प्रकारको छ: दक्षिणका राजा लडाइँमा ती आफ्नो इच्छाअनुसार चल्ने राजासँग जुध्नेछन्। त्यसपछि उत्तरका राजा ठूलो द्रुतगतिमा प्यालेस्टाइन हुँदै मिस्र देशतिर अघि बढ्नेछन्। तर पूर्व र उत्तरबाट विचलित पार्ने समाचार-हरूले तिनलाई प्यालेस्टाइनमा फर्काइदिनेछन्, जहाँ तिनले यता समुद्रहरू अर्थात् भूमध्यसागर र मृत सागर पारेर र उता यरूशलेम पारेर आफ्नो छाउनी हाल्नेछन्। तिनी नाश हुनेछन्; किनकि कोही पनि तिनलाई सहायता गर्न आउनेछैन।

ख) दानियल १२: महासङ्कष्ट

दानियल १२:१-३: एक पदले महासङ्कष्ट बयान गरेको छ, जुन महासङ्कष्टचाहिँ ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन हुनुभन्दा अघि साढे तीन वर्षसम्म चल्नेछ। अनि कोही-कोही त्यस बेलामा बौरिउठ्नेछन्, ख्रीष्ट येशूसँगै हजार वर्षको राज्यमा प्रवेश गर्न। तर मरेका दुष्ट मानिसहरू हजार वर्षको राज्यको अन्तमा बौरिउठ्नेछन् (२ पद; हेर्नुहोस् प्रकाश २०:५)। सङ्कष्टकालमा जिउने पवित्र जनहरू बुद्धिमान् ठहरिनेछन्, किनकि तिनीहरूले प्रभुको आज्ञापालन गर्नेछन् र अरू मानिसहरूलाई प्रभु येशूकहाँ र धार्मिकताको बाटोमा डोस्न्याउनेछन्; अनि तिनीहरू अनन्त महिमा चम्किनेछन्।

तर कति टिप्पणीकारहरू पनि छन्, जसले दुई पदमा शरीरको पुनरुत्थान होइन, तर इस्राएली जातिको आत्मिक र नैतिक पुनरुत्थान देख्छन्। तर यस सम्बन्धमा कुरा यस्तो छ: परमेश्वरको प्राचीन जातिका मानिसहरू अविश्वासको अवस्थामा फेरि आफ्नो स्वदेशमा भेला गरिसकेपछि बाँकी रहेका यहूदीहरूले सुसमाचार ग्रहण गरेर सकारात्मक प्रतिक्रिया

देखाउनेछन्, र तिनीहरूले नै हजार वर्षको राज्यभित्र प्रवेश गर्नेछन्। उनीहरूचाहिँ अनन्त जीवनको निम्ति बौरिउठ्नेहरू हुन्। अरू सबैजनाले ख्रीष्ट-विरोधीलाई ढोगेर दण्डवत् गर्नेछन्, र तिनीहरू सबै शर्म र अनन्त घृणाको योग्य ठहरिनेछन्। शताब्दीहरूदेखि अन्य-जातिहरूको बीचमा लुकिरहेको इस्राएली जाति राष्ट्रको रूपमा फेरि स्थापित गरिनेछ; अनि त्यसपछि बाँकी रहेका यहूदी ख्रीष्ट-विश्वासीहरूले यशैया २६:१९ र इजकिएल ३७ अध्यायमा वर्णन गरिएको आत्मिक पुनरुत्थान अनुभव गर्नेछन्।

दानियल १२:४: अनि दानियलले यी भविष्यवाणीहरू एउटा पुस्तकभित्र सुरक्षित राख्ने आदेश पाए। चार पदको ख) खण्ड लिएर यातायात र वैज्ञानिक ज्ञानमा भएको प्रगतिको अर्थमा प्रयोग गर्ने चलन छ। तर मलाई के लाग्छ भने, सम्भवतः यस खण्डको अर्थ त्यो नहुन सक्छ। श्री जी. एन. डार्बीले यो वाक्य यसरी अनुवाद गरेका छन्: 'धेरैले लगनशीलतापूर्वक अनुसन्धान गर्नेछन्।' अनि श्री सामुएल पी. ट्रेगेल्लेसले यसको भावानुवाद निम्न प्रकारले गरेका छन्: 'धेरैले यो पुस्तक शुरुदेखि अन्तसम्म ध्यानसित अध्ययन गर्नेछन्।' ¹⁵⁾ यस पदले भन्न खोजेको कुरा यस्तो छ: धेरै मानिसहरूले यो भविष्यवाणीको वचन अध्ययन गर्नेछन्, र महासङ्कष्टको समयमा यसको विषयमा ज्ञानको वृद्धि र विकास हुनेछ।

दानियल १२:५-१०: यी पदहरूमा दुईजना अज्ञात व्यक्तिहरू र यी मलमलको वस्त्र पहिरेका मानिसको बीचमा भएको छलफल बयान गरिएको छ। तिनीहरूले आपसमा 'अन्तसम्म कति समय लाग्नेछ' भन्ने सम्बन्धमा बातचित गर्दैथिए। अनि अन्तसम्म समय साढे तीन वर्ष अर्थात् समय, समयहरू र आधा समय हुने रहेछ। अनि जब दानियलले 'मैले यो कुरा बुझ सकिनँ' भनेर आफ्नो समझको

कमी प्रकट गरे, तब उनलाई यसो भनियो: यो दर्शन त्यस समयसम्म पूरा स्पष्ट हुँदैन, जुन समयमा यस दर्शनमा भनिएको कुरा पूरा हुनेछ। तर यो कुरा सुनिश्चित छ: धर्मी जन-हरू खारेर शुद्ध पारिनेछन्, अनि दुष्ट मानिस-हरूले आफ्ना दुष्ट कामहरूद्वारा आफूलाई दुष्ट भनेर चिनाउनेछन्; अनि बुद्धिमान् हुनेहरूले मात्र यसको कुरा बुझ्नेछन्। महासङ्कष्टको शुरुदेखि यसको अन्तसम्म समय, समयहरू र आधा समय अर्थात् साढे तीन वर्ष वा एक हजार दुई सय साठी दिन हुनेछ।

दानियल १२:११: अनि हुन सक्छ, सायद महासङ्कष्ट शुरु हुनुभन्दा तीस दिन अगाडि यरूशलेमको मन्दिरमा उजाड पार्ने त्यो घृणित वस्तु स्थापित गरिनेछ; तब यस पदमा भनिएको एक हजार दुई सय नब्बे दिनको कुरा स्पष्ट हुन जान्छ।

दानियल १२:१२: अनि एक हजार तीन सय पैतीस दिनको विषयमा कुरा यस्तो छ: यी दिनहरूले हामीलाई ख्रीष्ट येशूको दोस्रो आगमन र उहाँको शासनकालको शुरुका दिनदेखि नाघेर लानेछन्, जुन शुरुका दिनहरूमा उहाँले आफ्ना शत्रुहरूको न्याय गर्नुहुनेछ। यसको उचित स्पष्टीकरण यो हो।

दानियल १२:१३: दानियलले आफ्नो मृत्युमा विश्राम लिनेछन्, र पुनरुत्थानमा उनी बौरिउठ्नेछन्, त्यसपछि उनले आफ्नो अधिकारको भाग उपभोग गर्न पाउनेछन्; किनकि उनी आफ्ना मसीह राजाको साथ, अँ, प्रभु येशू ख्रीष्टको साथ उहाँको हजार वर्षको राज्यका आशिषहरू उपभोग गर्नेछन्।

आमेन !

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** Merrill F. Unger, *Introductory Guide to the Old Testament*, p. 396.
- 2) **Introduction:** *Ibid.*, p. 399.
- 3) **Introduction:** Sir Robert Anderson first worked out the minutely detailed chronology of Daniel's Seventy Weeks in his classic, *The Coming Prince*.
- 4) **4:19–26:** Boanthropy (ox-man), is a rare form of monomania. Dr. R. K. Harrison narrates in some detail his meeting a man in a London mental institution with this disease (*Introduction to the Old Testament*, pp. 1114–17).
- 5) **5:10–16:** This probably refers not to Belshazzar's wife, but what we would call the queen mother.
- 6) **5:25–31:** Tekel is related to the Hebrew word shekel. The words are in the language of the people present (Aramaic), but the meaning was so cryptic they could not understand the message. Also, perhaps the words were in a script other than that used for Aramaic.
- 7) **6:9–13:** In the book of Esther, King Ahasuerus was also duped by his subjects into making an "unalterable" law condemning God's people. Daniel, threatened by the lion's den, and Esther, facing Ahasuerus, both were in danger of losing their lives. Both depended on their God to save them, facing danger heroically. Both were foreigners in the Persian Empire. In each case, a Persian king regretted signing a decree into an irrevocable law. In both accounts, God's people were saved from their enemies.
- 8) **7:1–4:** The winged lion was Babylon's symbol just as a lion is the United Kingdom's and the eagle is the United States' emblem.
- 9) **8:9–14:** Antiochus is in that long line of Jew-haters that includes Haman and Adolf Hitler. He is probably a type of the coming Antichrist. Antiochus liked to be called Epiphanes (Illustrious), but the Jews had another name for him: Epimanes (Madman)! His story is told in the Apocryphal books of Maccabees.
- 10) **9:20–23:** The Hebrew word for week merely means a unit of seven, and so some prefer to translate with the word heptad, a little-used word from the Greek for seven.
- 11) **9:26:** April 6, A.D. 32, according to Sir Robert Anderson. In our time, Dr. Harold Hoehner, using a slightly different beginning date (444 B.C.) and ending date (A.D. 33), also comes up with a perfect set of dates for this prophecy. See *Bibliotheca Sacra*, January-March, 1975, pp. 62–64.
- 12) **10:10–14:** Leon Wood, *A Commentary on Daniel*, pp. 272, 273.
- 13) **10:10–14:** Some, like William Kelly, answer these objections by suggesting that the speaker in verse 13 is a person other than the Lord.

- 14) 11:5-6: It is important to recognize that the titles “king of the North” and “king of the South” refer to the leaders of Syria and Egypt ruling at the time of the events described in any verse, and not to the same set of rulers all the way through the text.
- 15) 12:4: S. P. Tregelles, *The Prophetic Visions in the Book of Daniel*, p. 158.

BIBLIOGRAPHY

- Anderson, Sir Robert. *The Coming Prince*. London: Hodder & Stoughton, 1881. Reprint. Grand Rapids: Kregel Publications, 1975.
- Baldwin, Joyce G. *Daniel: An Introduction and Commentary*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1978.
- Campbell, Donald K. *Daniel: Decoder of Dreams*. Wheaton, IL: SP Publications, Victor Books, 1977.
- Dennett, Edward. *Daniel the Prophet: And the Times of the Gentiles*. Reprint. Denver: Wilson Foundation, 1967.
- Gaebelein, Arno C. *The Prophet Daniel. A Key to the Visions and Prophecies of the Book of Daniel*. New York: “Our Hope,” 1911.
- Keil, C. F. *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vol. 24. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.
- Luck, G. Coleman. *Daniel*. Chicago: Moody Press, 1958.
- Pentecost, J. Dwight. “Daniel.” In *The Bible Knowledge Commentary*. Wheaton: Victor Books, 1985.
- Tregelles, S. P. *The Prophetic Visions in the Book of Daniel*. London: Samuel Bagster & Sons, 1864.
- Walvoord, John F. *Daniel: The Key to Prophetic Revelation*. Chicago: Moody Press, 1971.
- Wilson, Robert Dick. *Studies in the Book of Daniel*. Grand Rapids: Baker Book House, 1979.
- Wiseman, D. J., et. al. *Notes on Some Problems in the Book of Daniel*. London: Tyndale Press, 1965.
- Wood, Leon. *A Commentary on Daniel*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1973.